

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1-10

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna poltivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna poltivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izveniš nedele in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 12 strani.

Poročilo občnega zbora S. K. S. Z.

Ljubljana, 29. jan. 1911.

Danes ima S. K. S. Z. v novem »Ljudskem Domu« svoje letno občno zborovanje. Pravila S. K. S. Z. so zasnovana in zamišljena tako, da vodi po rednih članih in članicah S. K. S. Z. izvoljeni odbor S. K. S. Z. tudi obenem posle osrednje centrale slovenske krščansko-socialne nepolitične organizacije. Malo je bilo naših nepolit. društev, ko smo pričeli. Mati naša Zveza, je vzbudila na Slovenskem novo življenje, delo izobrazbe, delo kulture, delo povzdige našega slovenskega ljudstva v smislu in po načelih večno resničnih, neizpremenljivih naukih krščanske pravice. Najmočnejša je naša nepolitična izobraževalna organizacija na našem slovenskem jugu, pomosno se lahko primerja z nepolitičnimi starejšimi organizacijami drugih narodov, ki jih tako glede na moč in tudi glede na dovršeno izobraževalno delo že zdaj ne samo dosega, marveč tudi prekaša. S. K. S. Z. je zborovala letos v prenovljenem »Starem strelšču«, v tistem strelšču, ki ima slavno preteklost, kjer se je pred desetletji in pred desetletji zbirala ljubljanska boljša družba, hrumele, zabavala se in zborovala. Staro strelšče, prenovljeni naš »Ljudski Dom«, namenjen kulturi in izobrazbi našega slovenskega ljudstva, je tisti kraj, kjer je zboroval slovenski katoliški shod, na katerem so prvoborilci probujene katoliške zavesti med Slovenci pozvali na obrambo katoliških in naših narodnih svetinj slovensko ljudstvo, ne zaman, kakor kažejo naši uspehi na verskem, političnem, gospodarskem in na kulturno-izobraževalnem polju našega naroda S. K. S. Z. samo kot tako vežejo zgodovinski spomini na staro strelšče. Tu smo slavili s shodom in z velikanskim ljudskim banketom praznik, ko je naš vladika, ljubljanski knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič blagoslovil zastavo sv. Mihaela, katero smo v velikem slavnostnem izpovedu ponesli po blagoslovu iz Uršulinske cerkve na slavnostni prostor.

Nekdanje zbirališče ljubljanske gospode je zavzela danes demokratična »Slovenska krščansko-socialna zveza«, kjer se družita priprosti delavec z inteligentom, priprosta delavka z izobrazenko. Lepi so prostori, namenjeni

ljudski krščansko-socialni organizaciji, že zdaj, ko »Ljudski Dom« še ni popolnoma dodelan, a le že toliko, da se lahko preseli vanj naša ljubljanska krščansko-socialna organizacija, kjer se brez dvojbe razvije živahno, prenovljeno društveno izobraževalno delo.

Občni zbor S. K. S. Z. zboruje na galeriji, ki tvori sama kot taka lepo, prostorno dvorano, ki je večja kakor dosedanja dvorana S. K. S. Z. v »Unionu«, kjer bo imel odslej »Abstinent« svojo brezalkoholno gostilno. Prostori »Ljudskega Doma« so greti s centralno kurjavo, moderno je vse osnovano, lepa, z rdečim baržunom okrašena tribuna tvori predsedstveni prostor. Občni zbor otvoril in vodi predsednik Zveze dr. Janez Ev. Krek.

Otvoritveni nagovor.

Predsednik Zveze dr. Krek pravi med drugim, da smo srečni in veseli, ker smo iz majhnih prostorov prišli v tako velike prostore. Najprej smo se zbirali v tistih katakombah hiše »Katoliške družbe«. V tistem ozkem, skromnem prostoru smo imeli veliko uspehov. Držali smo skupaj, bili smo prijatelji. Če drže ljudje vneti skupaj, potem se tudi v slabih prostorih veliko doseže. Skrbimo zdaj, ko imamo lepe, velike prostore, da se bomo vneto v njih zbirali, da jih bomo ljubili, da postanejo ti prostori res, kar kaže napis, »Ljudski Dom«. Naj bi bili tudi ljudje zlati, naj se zbirajo v »Ljudskem Domu«, da ne bo kdo rekel, danes imamo zlate prostore, a lesene ljudi, medtem ko smo imeli včasih zlate ljudi, a lesene prostore. Vsak delaj na to, da bodo prostori »Ljudskega Doma« vedno napolnjeni z ljudstvom! (Živahno pritrdjevanje in ploskanje.)

Tajniško poročilo.

(Poroča tajnik Ivan Stefe.)

Odbor S. K. S. Z. je imel v preteklem poslovnem letu 14 sej, v katerih se je večinoma bavil z zadevami, ki se tičejo organizacije naših društev na deželi in z deli za naš »Ljudski Dom«, z deli, kako oživiti društveno življenje v njem. Tečaja na deželi je ljubljanska S. K. S. Z. priredila dva: v Ribnici in v Velikih Laščah, dne 21. julija 1910. se je v Ljubljani vršil občni zbor »Slovenskih krščansko-socialnih zvez«, na katerem sta bila posebno zanimiva referata o društvenih domovih in odr. h. Zveza je bila zastopana z zastavo skoro pri vseh večjih, posebno orlovskih prireditvah na deželi. V Ljubljani se Zveza v preteklem poslovnem letu ni

toliko gibala, kakor bi bilo želeti, morili so jo v prvi vrsti njeni dosedanja prostori, vendar je število novih članov naraslo za 22 in šteje moški oddelek sedaj 450 članov, o ženskem bo poročala tajnica ženskega oddelka. Iz novega »Ljudskega Doma« pa se bo razvilo novo organizacijsko delo in do veljave bomo pripravili načelo: Vsi naši somišljeniki v S. K. S. Z. — kdor ni član S. K. S. Z., ni naš somišljenik! Delo S. K. S. Z. je bilo, da se je letos katoliška zavest pri procesiji sv. Rešnjega Telesa v stolnici pokazala lepše kot druga leta. Huda izguba je zadela S. K. S. Z. s smrtjo požrtvovalne predsednice ženskega oddelka gospe Marije Manfredo, katere ni manjkalo s svetom in delom pri nobeni naši prireditvi. Njen spomin je Zveza lepo počastila ter ji hoče vedno ohraniti blag spomin!

Tudi letos je S. K. S. Z. vzdrževala razne tečaje: tako tečaje za knjigovodstvo, stenografijo, francoščino, laščino, poljščino, za šivanje in likanje, priredila je socialni tečaj. O teh tečajih bodo poročali gg. voditelji tečajev. Omeniti mi je pri tem, da se je iz tečaja za pouk poljščine razvilo »Društvo ljubiteljev poljskega naroda«, ki ga je poljska javnost pozdravila s posebnim veseljem in ki je razvilo že mnogo, če tudi tihega dela.

Po inicijativi društvenega predsednika se je v naših društvih po celi Sloveniji vršila sijajna Ciril - Metodova proslava. Organiziral je to proslavo ljubljanski odbor S. K. S. Z. Ob tej priliki se je iz narodno - obrambnega oddelka S. K. S. Z. razvila »Slovenska Straža«. Zanimalo Vas bo gotovo, da bo »Slovenska Straža« predno bo preteklo eno leto njenega dela imela že 200 podružnic, zanimalo Vas bo, da je v teku dobrega pol leta svojega obstranka imela dohodkov okoli 42.000 kron in je izdala že nad 28.000 K poleg drugih posredovanj v korist obmejnim Slovincem. V pol leta je bilo več storjenega, kot oni, ki so hoteli vzeti narobno delo v zakup, niso s svojo družbo storili nekaj let po njeni ustanovitvi. Zato je tudi na tem polju bodočnost ljudske S. K. S. Z. Delo pri »Sl. Straži« opravljajo ljubljanski odborniki in člani S. K. S. Z. Za naša društva je pri »Slovenski Straži« posebno važna zalog a skioptičnih slik, ki jih posojuje društvom.

O dramatičnih prireditvah je letos suho poročilo. Kjer ni pravih prostorov, se tudi pravo delo razviti ne more. Odsek S. K. S. Z. »Ljudski oder« pa kljub temu ni

držal križem rok. Pripravil je za naše bodoče delo celo vrsto iger tako, da je pripravljen za naš novi oder v »Ljudskem Domu« bogat repertoar, odsek je napravil načrt za dram. šolo v novem »Ljud. Domu«, ki bo res prava izobraževalna šola za naš igralski naraščaj in za one, ki že sodelujejo na naših odrih. Ne bo se poučevalo samo o igranju, o maskiranju, o garderobi, ampak veččaki bodo predavali tudi o razvoju gledališča in dramatike, o slovenski literaturi itd. To bo nekoliko drugačna dramatična šola, kot je bila ona »Dramatičnega Društva«, kjer se je skrbelo le za to, da se preskrbi deželnemu gledališču nekaj statistov. Poleg gosp. prof. Robide in drugih gosp. sta obljubila svojo pomoč pri šoli g. Zdravko Urbančič in gospod Anton Svetek. Za ljudske igre in spevoigre na Ljudskem odru pa imamo sestavljeno osobe, ki bi bilo v čast vsakemu velikemu odru. Že prva predstava v »Ljudskem Domu« bo pričela o tem.

Po zadnjem občnem zboru do danes je bilo v dvorani S. K. S. Z. 24 javnih predavanj. Upajmo, da se bodo v novem »Ljudskem Domu« predavanja še lepše razvila, ker dosedanja dvorana je bila odločno premanjha. Vsem dosedanjim gg. predavateljem in vsem onim, ki bodo tudi v bodoče postavili svoj trud v službo izobraževalnega dela S. K. S. Z.: najlepša hvala! Poleg predavanj v dvorani S. K. S. Z. je pa S. K. S. Z. priredila tudi pet velikih predavanj s skioptičnimi slikami v veliki dvorani »Uniona«, tako da je bilo vsega skupaj torej 29 predavanj, za 13 več kot lani. Pri predavanjih v veliki dvorani je letos prvič deloval novi dragoceni skioptikon, za katerega nam je dal blag dobrotnik, ki noče biti imenovan bogat dar. Prisrčna mu hvala — mnogo je pripomogel s tem našemu napredku.

Novi skioptikon bo vrlo oživil naša ljudska predavanja. Nepregledna pa je množica predavanj, ki jih je »Zveza« z ljubljanskimi govorniki oskrbela društvom na deželi.

Ta ljudsko izobraževalna prizadevanja S. K. S. Z. so našla marsikje premalo zanimanja, pač pa je visoki deželni odbor naklonil S. K. S. Z. za njene tečaje podporo 4000 K. Hvaležni smo za to podporo, dasi mora vsakdo pripoznati, da je to jako malenkostna podpora. Nečuvno pa je, da si upa ob tem list ljubljanskega liberalnega nazadnjaštva pisati, da je dal dežel. odbor to podporo, da bo S. K. S. Z. redila nekaj lenuhov.

LISTEK.

Božja pol sv. Janeza Krstnika v Podmiljači v Bosni.

Bil je vroč popoldne meseca junija. Solnce je neusmiljeno pripekalo in zrak je kar migotal in puhtel. Sedel sem pod lipo v »debelem hladu«, kot pravi Bošnjak, in si popravljaj želo-dec s kislim vinom. Bil je-petek in ko-silo mi ni nič kaj posebno teknilo. Meni nasproti je sedel kum Joco ter trevaril svojo dolgo lulo. Kar so za-trepotali po suhem, vročem zraku po-rebni, dolgo zategnjeni zvoki, harmo-nično ubrani, tihi, kot bi prihajali iz neskončne daljave ali pa tam z vrha poslednjega Rudina Dvignil sem glavo in napeto poslušal. Kaj neki je to? Naenkrat je zadonelo precej močno: »Amin!« Aha bosanski romarji!

»Hej, kume Joco!« obrnil sem se k svojemu sosedu, »to je romarska pe-tem. Kam pa romajo danes ti ljudje?«

»Mar ne veš?« je odgovoril Joco. »Jutri je Janez Krstnik. V Podmiljači romajo, šejtane izganjat in svetnike

Med tem se je že približala dolga

vrsta romarjev. Spreddaj so korakali trije mladiči in nosili na dolgem drogu nekako zastavo, katere pa nisem mogel nikakor razločiti, ker je bila od dolge vporabe popolnoma oguljena in posivela. Za njimi so se vrstili zagoreli možaki z rdečimi turbani, katere najraje nosijo katoliki in starikavi možiki, ki so jedva prestavljali noge, poleg njih pa so stopicali bosopeti pobalinčki z zamaščenimi fesi na glavah. za moškimi so korakale žene in deklice v belih platnenih oblekah z rdečimi in zlatimi okraski. Par deklic je pelo venomer otožno romarsko pesem s ti-himi zategnjenimi glasovi, na koncu katere pa je cela vrsta vpadla z močnim: »Amin, amin!«

Tako je romarska četa izginila počasi mimo nas. Hitro sem se odločil, pogledal na uro in spoznavši, da je še čas k vlaku, ki pelje v Jajce, sem plačal svoj račun, stisnil kumu Joci roko in hitel na kolodvor, ki je bil poln ljudij. Kupil sem karto, prižgal cigareto in mirno čakal, da prisopiha vlak.

»Allah imanet« (bog daj dobro srečo), je zazvenelo poleg mene. Ozrl sem se in zagledal staro smehljaječo lice Berber bega.

»Ei sadile« (naj se ti zgodi), sem odgovoril. »Kam pa ti, beže?«

»V Podmiljač, v Podmiljač, effendum sum benum. Allah je poslal skušnjavo na me. Sina Omira mi je šejtan obsedel. V Podmiljač grem, da mi ga ozdravim!«

Vlak je s strašnim ropotom pridrdral. Vse je drlo k vozovom, vsak se je bojeval za svoj kotiček . . .

Ni je morda v celi Bosni romantičnejše doline, kot je ta, ki se razprostira od Jajca proti Banjaluki. Bosna je v tej dolini nagrmadila vso svojo prirodno lepoto in mikavnost. Kako uro hoda od Jajca stoji v popolni samoti na desnem bregu bistrega, deročega Vrbasa mala, stara cerkva. Pradavna samotna cerkva dela na te vtis zapuščenega starčka, ki je že popolnoma sklenil svoje račune s svetom. Na dan sv. Janeza Krstnika pa mahoma oživi vsa okolica, kakor bi se je dotaknila čarobna palica. Tisoče in tisoče ljudi roma semkaj iz cele Bosne-Hercegovine, da, z mirno vestjo lahko rečeš, iz celega balkanskega polotoka. In ne samo katoliki, ampak vse brez razlike, pravoslavni, mohamedanci, židje, staro in mlado, revno in bogato, se ta dan znajde pred staro cerkvico.

Ne da se dognati, kedaj je ta cerkva nastala, ali kdo jo je sezidal. Le pravljica pripoveduje, da je stala nekdar visoko gori na vrhu Pečnika

onkraj Vrbasa na njegovem desnem bregu. Toda tam ji divji Turki niso dali miru in premaknila se je sama ponoči s starega prostora in strmé so jo zagledali drugi dan zjutraj ljudje daleč doli na levem bregu deroče reke. Gotovo pa je, da je bila cerkva sezidana v pradavnih dobah, ko so še bosanski carji vladali svojo bosansko državo. Ko bi moglo njeno staro, sivo zidovje govoriti, koliko krvavih in tužnih spominov bi slišali. Cerkevica pa je poleg Hajvatovice, glavni cilj vseh romarjev, nekaka Meka, ki objema v svojem naročju vsa veroizpovedanja. Pod njenim tihim krovom spita večni sen dva škofa: imena prvega ni mogoče prebrati na kameni deski, ogledala ga je dolga vrsta let, drugi pa je bil frančiškan Ivković Toma, katerega so sedmega junija leta 1633 položili semkaj k večnemu pokoju.

Tujec, ki priroma semkaj na dan sv. Janeza Krstnika, mora strme obstati. Nepričakovana, povsem nenavadna slika se nudi njegovemu očesu. Kaj tacega mislim, se redko kje vidi. Visoka gospoda, ponižni in revni kmetje, katoliki in pravoslavni skupno, složno korakajo okoli cerkve in glasno slave sv. Janeza; tam vidiš strogovorne Mohamedane in Mohamedanke globoko klanjati se križu, poljubljati ga, kro-

Takim obrekovalcem odgovarjamo kratko: Vsi, ki sodelujejo pri izobraževalnem delu S. K. S. Z. vrše svoje delo brezplačno. V tem tči naša moč in naš napredek. O malenkostni podpori S. K. S. Z. naj bodo tiho ljudje, katerim dežela leta in leta v raznih oblikah daje tisočake in tisočake za ljubljansko gledališče. Naj nas le spominjajo, da ima do približno enakih podpor pravico tudi naš Ljudski oder! Kakor smo prosili deželni odbor, prosili bomo tudi druge faktore, ki podpirajo izobrazbo, da se spomnijo tudi dela S. K. S. Z.

Orlovska organizacija, ki ima svoj sedež v S. K. S. Z. se je tudi v preteklem letu ravno po zaslugi ljubljanskih članov S. K. S. Z. krepko razvijala, kar bo pričalo poročilo načelnika Orlov, napredovali pa smo krepko tudi na polju, na katerem se je gotovemu liberalnemu klikarstvu hotelo nas predstavljati svetu za manj vredne — na glasbenem polju. Članica S. K. S. Z. »Ljubljana«, ki se smatra kot glasbeni odsek naše S. K. S. Z. in ki se vedno bolj združuje z njo, je vodila glasbeno šolo in glasbeni poduk v Ljubljani. To delo je požrtvovalno, brezplačno vodil in nadziral g. Anton Svetek. Hvala mu! (Ploskanje.) To delo so z njim opravljali člani S. K. S. Z. in je tudi to delo smatrati za izobraževalno delo S. K. S. Z. V glasbeni šoli smo imeli nad 60 gojencev, v šolskem zboru deklic in dečkov nad 260 grl, mešani zbor pa šteje že sedaj nad 160 članic in članov. To je pač lep napredek! In to delo se bo tudi na polju glasbe nadaljevalo. Mi se bomo organizirali zase, drugi naj se pa zase. Tako je bilo v prvi vrsti po zaslugi naših nasprotnikov s telovadbo in tako bo tudi z glasbo. Svój k svojim! (Živahno pritrdjevanje.) Da pa je res treba povsod popolne jasnosti, je pokazal neki sestanek takozvanih jugoslovanskih kulturnih društev, na katerem se naše S. K. S. Z., ki opravlja več izobraževalnega dela, kot so ga storili 200 let pred nami liberalni profesorji in advokati in ga 200 let za nami ne bodo storili, ni hotelo poznati. Pri tem preziranjju ki pa nas nič ne boli, ampak bo bolelo druge, so tekmovali med seboj od predsednika »Slovenske Matice« do predsednika »Glasbene Matice« in »Zveze slovenskih pevskih društev«. Po predsedniku »Glasbene Matice« je imela »Zveza pevskih društev« na tem zborovanju posebno poročilo o slovenski pesmi in odbor »Glasbene Matice« je počastil ta shod »jugoslovanskih kulturnih društev« s tem, da je sklenil to poročilo sprejeti v svoj arhiv. Liberalni listi pa so ob tej priliki pisali, da so organizacije, nastopivše na shodu jugoslovanskih kulturnih društev napredne, svobodomiseln organizacije. Mi to na znanje sprejememo! Protestiramo pa proti temu, da bi se naši liberalci predstavljali svetu kot nositelji slovenske kulture — s svojimi dejanji so pokazali, da za to nimajo pravice — da bi se kar kratkoma predstavljali svetu kot nositelji slovenske pesmi in pri tem na tako razžaljiv način prezirali vse naše

organizacije. Prav je, da tej gospodi kar odločno povemo: Tudi tej liberalni ošabnosti bomo napravili konec! Narod, ki poje, je naš, kako ničev pa delajo liberalci s slovensko pesmijo! Je pokazala najbolje njihova »jugoslovanskokulturna« »Zveza slovenskih pevskih društev« ki je samo na popirju, za organizatorično delo pa je onemogla. Mi po sestanku »Jugoslovanskih kulturnih društev« nimamo nobenega povoda več, da ne bi osnovali v S. K. S. Z. svoje Zveze pevskih zborov. Današnji občni zbor S. K. S. Z. naj bo začetnik novega našega napredka, iz novega »Ljudskega Doma« naj doni vsem somišljenikom naš klic: Napredujmo, izpopolnimo našo izobraževalno organizacijo! (Živahno pritrdjevanje.)

Spomin rajni predsednici ženskega oddelka S. K. S. Z.

Dr. Krek: V svojem otvoritvenem nagovoru namenoma nisem opomnil nobenega dogodka v minulem letu. Tudi s svojega stališča globoko obžalujem, ker nas je zapustila neutrudljivo delavna predsednica ženskega oddelka S. K. S. Z. Marija Manfredo. Naj bi ostal spomin blage pokojnice vedno med nami. S. K. S. Z. naj bi pokazala ta spomin tako, da bi romala enkrat na leto, morebiti majnika mesca, na Šmarno Goro, kamor je rajnica tolikrat pohitela z nami.

Z lastnim delom.

Želim, da postavimo vse svoje delo na lastno moč in na lastno silo. Svoje polje orajmo, sejmo in obdelujmo z lastnim delom, s svojimi močmi. Podpore, ki jih je »Zveza« dobila, naj nikogar ne odvrnejo, da bi pozabil plačati prispevke Zvezi.

Boj na kulturnem polju.

Iz tajniškega poročila zvenita korajža in bojno razpoloženje. Podčrtam, da naše delo napreduje. Zdaj lahko pričnemo boj z nasprotniki tudina kulturnem polju. Mi smo do zdaj skromno delali. Nismo se zmenili za nasprotnike, ki so kričali, da je naše delo za nič. Danes smo že toliko močni, da lahko začnemo z bojem proti nasprotnikom tudi na kulturnem polju. Za boj niso dovolj veliki prostori, ampak treba je velike korajže. Ta korajža je odmevala v poročilu tovariša Štefeta in ta korajža mora postati nas vseh skupaj stalen program. (Odobranje in ploskanje.) Tajniško poročilo obvelja brez ugovora.

Delo ženskega oddelka S. K. S. Z.

(Poroča tajnica in blagajničarka Pavla Vidler.)

Nekako tesno mi je pri srcu, ko moram danes sama poročati o vsem delovanju ženskega oddelka S. K. S. Z. Prejšnja leta mi je vedno odprla pot rajna gospa Manfredo, požrtvovalna in neustrašna predsednica. Od leta 1902, ko se je otvoril ženski oddelek S. K. S. Z., pa do zadnjega časa, ko je resno obolela, je neumorno delovala za to društvo. Še na smrtni postelji je mislila na nas ter prosila odbornice, da naj ne pozabijo na to društvo ter da naj s po-

dvojeno pridnostjo delujejo naprej, da bo procvitalo in se širilo. Temelj nam je postavila takorekoč ona, nad katerim se sedaj dviga — lahko rečem — močno društvo, ki šteje danes 615 rednih, 10 podpornih in 2 ustanovni članici. Od teh se je poučevalo v šivanju 46 članic. Likanje in vezenje se ni moglo poučevati, ker ni bilo za to primerne prostora, kar pa upam, da se bo sedaj v teh novih prostorih tudi lahko zopet začelo. V šivanju je poučevala gospa podpredsednica Križajeva, ki je že marsikatero članico privedla do tega, da si lahko sama kaj zašije in prikroji, da ji ni potreba vsako malenkost dati šivilji. Zato se ji v imenu društva iskreno zahvaljujem. Dalje se je poučevalo v narodnem in cerkvenem petju, katero sta vodila g. učitelj Javoršek in g. Černič. Zabavnih večerov pretečeno poslovno leto ni društvo nič priredilo, kajti kar je bilo prireditve v začetku preteklega koledarskega leta, so bile vštete v lanski občni zbor. Preteklo jesen pa radi žalovanja po umrli ge. predsednici in pa radi premale dvorane nismo mogle nobenega zabavnega večera prirediti. Kakor vsako, tako je tudi pretečeno leto društvo obhajalo svojo obletnico s sveto mašo in cerkvenim govorom ter skupnim svetim obhajilom društvenic. Napravile smo tudi majnikov izlet na Rožnik s sv. mašo in s cerkvenim govorom. Društvo se je udeležilo tudi 26. maja procesije sv. R. T., dalje 10. julija shoda »Slovenske Straže«, 17. julija blagoslovljenja kapele Srca Jezusovega v Rožni dolini. Nadalje je še zadnjikrat poročala rajna ga. predsednica pri glavni skupščini dne 21. julija o delovanju in obstoju ženskega oddelka. Društvo se je tudi udeležilo protestnega zborovanja dne 20. novembra proti rimskemu županu Nathanu. Odborovih sej smo imele 12, pri katerih so se reševale stvari, ki so razvidne v društvenem zapisniku.

Dne 9. oktobra nas je zadela velika katastrofa. Ta dan je namreč umrla naša vrla predsednica, katerega dne se bo naše društvo vedno z žalostjo spominjalo. K njenemu pogrebu so prihitele vse odbornice, da jo spremijo z zastavo in vencem k večnemu počitku. Tudi mnogo drugih članic in članov je skazalo svojo ljubezen rajni ge. predsednici s tem, da so jo spremili do hladnega groba. Z zastavo in vencem je spremlilo društvo k večnemu počitku tudi članice: go. Antonijo Volta, gđ. Zalar, go. Kocmur, go. Vodnik in go. Vesel.

Dohodkov je imelo društvo v preteklem letu 781 K 80 v, izdatkov pa 760 K 37 v. Prebitek znaša 21 K 43 v.

To je moje letošnje poročilo in dal Bog, da bo prihodnje leto boljše in vselejše.

Ženska organizacija v »Ljudskem Domu«.

Dr. Krek: Ob tej priliki, ko smo čuli poročilo o delovanju »Zvezinega« ženskega oddelka, pozdravljam prihod »Katoliškega društva za delavke« v »Ljudski Dom«. Naj bi naš oddelek in »Katoliško društvo za delavke« delovalo vzajemno, seštersko vsestransko. Praktično se bo lahko veliko več skupno doseglo, kakor do zdaj.

Računsko poročilo S. K. S. Z. za l. 1910.

(Poroča blagajnik J. Sedmak.)

Dohodkov je imela S. K. S. Z. 1910 419 K 75 v, stroškov pa 411 K. Članov je pristopilo leta 1910 rednih 22 in 1 ustanovnik. Člani Čebelice imajo vloženih 2800 K.

Blagajnik želi, naj bi člani pridno pristopali moškemu oddelku S. K. S. Z. in redno plačevali prispevke.

Poročilo o poslovanju knjižnice.

(Poroča knjižničar Peter Bizjak.)

Knjižnica šteje 1934 knjig. Izposodilo se jih je 1663. Knjižničar želi, naj bi se knjige pravočasno vračale. Predlaga: »Kdor ne vrne izposojenih knjig pravočasno, naj plača od knjige globo 2 v prvi, drugi teden pa 4 v, za manjše knjige, za večje knjige po preteku enega mesca prvi teden po dva, drugi teden po 4 vinarje dnevno. — Predlog obvelja.

Društveni prostori in »Ljudski Dom«.

(Poroča L. Smolnikar.)

Kakor druga leta je tudi v pretečenem letu imel poročevalec nalogo, skrbeti za to, kako se naj pokrijejo stroški za režijo in stanarino S. K. S. Z. Ker se z rednimi dohodki, t. j. članarino to ni dalo doseči je bilo treba poiskati izrednih dohodkov; te so naklonili razni dobrotniki, ki ne marajo biti imenovani, katerim pa bodi vkljub temu danes izrečena najtoplejša zahvala. Vsi ti dohodki so znašali 2399 K 23 v, stroški pa 2473 K 46 v, tako da je bilo primanjkljaja 74 K 23 v. Ker se odslej S. K. S. Z. preseli v nove prostore »Ljudskega Doma«, se bo v tem oziru marsikaj izpremenilo. Za upravo teh prostorov, za amortizacijo posojila itd. bo skrbela zadruga »Ljudski Dom«, ki bo v pokritje svojih stroškov seveda morala od posameznih društev, nastanjenih v teh prostorih, pobirati primerno stanarino. Tako bo S. K. S. Z. morala tudi v bodoče prispevati gotov znesek v ta namen. Zato bo treba pridobiti čim največ članov, ki bodo tudi res plačevali svojo letno članarino in čim največ podpornikov, ki bodo vsako leto nekaj kronic žrtvovali za vzdrževanje izobraževalnega dela S. K. S. Z. V ta namen bo treba urediti način pobiranja članarine. Treba bo nastaviti človeka, ki bo vsak mesec, oziroma vsako četrtletje redno pobral članarino od rednih in podpornih članov. Le tako bo mogoče, da bo S. K. S. Z. mogla izpolnjevati svoje dolžnosti nasproti »Ljudskemu Domu«, »Ljudski Dom« pa nasproti svojim obveznostim. Upajmo, da se bo pod lastno streho razvil novo živahno delovanje S. K. S. Z., da bo nastopila nova doba v korist neoviranega razvoja krščanske prosvete!

O delu Orlov.

(Poroča načelnik Zveze Orlov Vojteh Jeločnik.)

Zveza Orlov obstoja tri leta. Ustanovila se je 10. novembra 1907, ko je obstojalo samo 11 odsekov. Danes po treh letih je združenih v Zvezi Orlov 128 telovadnih odsekov. Od teh jih pripada Kranjski 96, Goriški 19, Štajerski 12, Trstu pa 1. V teh treh letih je naša organizacija tako napredovala, da jo pozna vsa širša javnost. Združena je v nji vsa ogromna večina slovenske krščanske mladine. Predsedstvo Zveze

piti se z blagoslovljeno vodo in glasno tožiti sv. Janezu svoje gorje in prositi ga za pomoč. Do deset tisoč ljudi priroma semkaj leto za letom na ta dan. Razen cerkve ni nikake zgradbe in tako morajo romarji prespavati večina pod širokim nebeškim svodom, le malo jih najde zavetišče v kitem vozu ali pod platneno streho šotora . . .

Ob četrti uri zjutraj se zgane celi tabor, očetje frančiškani začno namreč ob tej uri spovedovati. Ob deveti uri zjutraj pristopi župnik z Varcara k oltarju in začne najvažnejše opravilo te božje poti, izganjati iz ljudi hudobne duhove. Obsedenci se morajo po predpisu že dva dni popreje postiti.

Vstopil sem v cerkev in se s težo prerinil do oltarja. Pred oltarjem so ležali na trdih tleh obsedenci. Bilo jih je petnajst, dvanaest pravoslavni, dva Mohamedana, med tema sin mojega znanca Berber-bega, ki je stal poleg njega, in ena Mohamedanka. Ko je duhovnik pristopil, poskropil je vse z blagoslovljeno vodo. In začelo se je strašno vpitje in tulenje, telesa so se začela zvijati in trgati tako, da je moralo vsakega obsedenca dvoje do več oseb s silo držati na tleh. Potem je pristopil duhovnik k poedincem, govoril nad njimi latinske molitve in jim dal poljubiti križ, katerega mora imeti vsak na vratu obešenega. Obsedenci pljujejo na križ, rjovejo in se hočejo s silo iztrgati. Duhovnik zopet moli nad njimi, prekriža jih na čelu, ustnicah in prsih, pokropi jih z blagoslovljeno vodo in

vpraša hudobnega duha, če hoče iziti in kam, v vodo ali v ogenj. Bolnik odgovarja srbsko. Potem se poda k oltarju, poljubi monstranco, križ in roko duhovniku in odhaja zdrav iz cerkve ob strani svojih prijateljev in znancev. Turki skušajo spočetka zbrisati s čela in ustnic križ in prijatelji jim morajo s silo roke držati.

Nisem mogel vzdržati dolgo v cerkvici in se prerinil na prosto. Med tem, ko sem se pomikal sem in tja med raznimi skupinami in pregovoril s tem in onim par besed, zvedel sem še druge malenkosti glede obsedencev, ki so me zanimali. Tako mi je pripovedoval stari dedo, da se baje vsem s hudobnim duhom obsedenim ljudem najhujše godi ob nedeljah in praznikih, posebno ob Marijinih praznikih. Obsedenci so edino-le pravoslavni in Mohamedanci, katolikom pa baje hudobni duh prizanaša. Izganjanje hudobnih duhov v cerkvi sv. Ive je bilo že nekoč prepovedano, potem se je pa zopet dovolilo na prošnjo cerkvenih uradov. Zanimivo je, da te prošnje niso vložili samo katoliški cerkveni uradi, marveč istotako pravoslavni in mohamedanski . . .

»Kaj pa ti delaš, effendija?« sem čul poleg sebe glas starega Berber-bega.

»Nič, beže! Samo tako se sprehajam okoli in gledam. Kaj pa z Omerom? Ali mu je kaj odleglo?«

»Zdrav je, effendija! Zdrav kot riba. Samo malo motne oči ima še in

pritožuje se, da ga peče na čelu in ustnih tam, kjer se ga je pritaknil franjevec (frančiškan). Pa to bo že minilo. Samo brisati se ne sme, da se čar ne zgubi. Pa idi ga sam pogledat, v Derviševi kavarni sedi pod šotorom. Bujrum (izvoli), da popijeva čašo črne kave in zapaliva cigareto . . .

Zvečer, ko solnce zahaja, je okoli cerkvice zopet vse pusto in prazno. Romarji in trgovci so se razšli na vse strani in stara cerkvice zapade zopet za leto dni v svojo samoto in zamaknjenost . . .

»Dons pa že na u šlu use gladku!« sm s mislu sam pr seb, ke sm una nedela tou it h flečkainarjem h kršan-

skmo nauk, pa m je mejčkn pred cerkuja gespud dohtar Zajc pot preteku.

»Neki u narobe, pa neja ž kar če; če že ne zame, pa za druge.«

In res, glih ke sm tou jt pu šten-gah u cerku, pa m pride naprut zape-luc Žane z Iblane, me prime za pud-pajzdha in me uleče preke štelnarjem.

»Viš, kuku je dons lep dan, Pepel Tku lepga zimskega dneva že nisma mel u Iblan, udkar ni več gespud Hri-bar iblansk žepan. Pejma raj mal špau-cerat in kam na enga pu litrčka vina. Soja andaht lohka zvečer duma upra-veš in pr maš s pa tud že biu dons. Frišn lft nama na u škodvu in ene par glašku pa tud mende ne.«

Tku m je začeu Žane pihat na du-ša in res me je premotu, de sm puzabu na soja kršanska doužnost. Sej pravni: vola dobra, mesu slab, pa če je prou argentinsk, prefesar Rajsarju lajp-špajs. Zapelu me je, de sm šou iz nim naprej in de se še dost kuju nism.

»Kam pa misleš de b šla?« sm ga prašu, ke sm se enkat umehčou, ket se gespud dohtar Taučar umehča za mestne deluce pred vultivam.

»Pejma pud Rožnpoh h Čadet. On ma dobra kapla in pa za prgriznt tud zmeri kej prprav.«

»Nak, pud Rožnpoh pa na grem. Tam se lde strelaja in druge take hu-matije se gudeja tam nauku. H Čadet pa še clu ne! Pejma kamerkul čš, sam h Čadet nkar. Kdu u tud g'ledu tiš-žalastn ksiht. Jest sm rad vesou, če tiš že enkrat u štari in vsele ldi man-

Orlov je imelo pretečeno leto 44 sej. Odbor Zveze Orlov pa je imel dve seji, in sicer prvo dne 5. junija 1910. v Gor. Logatcu in 4. septembra 1910. na Brezjah. Pretečeno leto je priredila Zveza Orlov pri vseh okrožjih mladeniške tečaje. Tečaje je vodilo predsedstvo Zveze Orlov, telovadbo pa Zvezin vadiatelj zbor. V času od 14. do 27. novembra 1910. se je vršil izobraževalen mladeniški telovadski tečaj. Zveza Orlov šteje danes 3691 članov. Telovadcev je 2526, netelovadcev 407, podpornih članov 758. Javnih telovadb je bilo pretečeno leto 151, izletov 473, predavanj 661. Uniforne ima 1887 članov. Večina telovadnih odsekov telovadi v prostorih izobraževalnih društev, le malo odsekov je, ki nimajo telovadnih prostorov. Kar se orodja tiče, imajo vsi odseki drogo-ve, nad polovico odsekov pa ima vse telovadno orodje. »Mladosti« prihaja na vse odseke 1171. Vsled sklepa zadnjega občnega zbora se vrši letos v Ljubljani meseca avgusta ob priliki desetletnice akademičnega društva »Zarja« velika Orlovska manifestacija, združena s slovensko-hrvatsko krščansko mladino kot katoliški shod slovensko-hrvatske mladine. (Odobranje.) Poročilo se vzame na znanje.

Socialni kurz.

(Poroča urednik Fr. Krhne.)

Tečaj je vodil g. urednik Fr. Krhne, ki je podal sledeče poročilo: V socialnem tečaju so se obravnavala razna vprašanja iz sociologije, predvsem razni socialni sistemi; v prvi vrsti program krščanskih socialistov in socialnih demokratov. Nadalje je prišlo na razgovor izmed socialnih problemov delavskega vprašanja. Podrobno smo obravnavali: vzrok delavskega vprašanja, delavsko varstvo v raznih državah, delovna pogodba, delavska plača, strokovna organizacija, štrajki, razsodišča in socialno zavarovanje. Tečaj se vrši vsak četrtek ob 6. uri zvečer v prostorih S. K. S. Z. Udeležba je bila dovoljna. Vsakega predavaja se je udeležilo od 15 do 30 oseb, večinoma iz delavskih slojev. Jugoslovanska Strokovna Zveza, ki se prav lepo razvija, zahteva, da načeljujejo njenim skupinam ljudje, ki imajo vsaj nekaj teoretičnega znanja o delavskem vprašanju in nekoliko vpogleda v današnje razmere delavstva. Za to skrbi socialni tečaj, ki je za naše delavstvo neke vrste socialna šola.

Stenografski tečaj.

(Poroča profesor Vagaja.)

Poročati imam o stenografskem tečaju Slovenske krščansko-socialne Zveze. Tečaj se je pričel 15. novembra in je bilo do sedaj 18 ur. Začetkom se je oglašilo samo 14 oseb, potem pa je naraslo število udeležnikov od ure do ure polagoma na 21. Po novem letu sta se dosedaj vpisala še dva, tako da je vsega skupaj vpisanih 20, prihaja jih pa 18. Kar se tiče napredka, so se absolutno do sedaj vsi znaki, večina kratkic in okrajšav. Do novega leta se je pisalo posamezne besede, po novem letu posamezne stavke, takoj s februarjem se pa prične z diktatom poljubnih člankov, tako da bo ob koncu tečaja ne samo obdelana vsa tvarina, marveč upam, da bodo dosegli udeleženci pri danih razmerah dovoljno spretnost v stenografiranju. To vse je mogoče samo vsled tega, ker večina udeležnikov obiskuje

redno večere ter marljivo in resno sledi predavanjem. Predno sklenem svoje poročilo, želim izgovoriti malo besedi glede prispevkov. Skušnja je pokazala tudi drugod, da redni tečaji ne prospevajo, kjer se ne plača nikake vpisnine. To se je pokazalo tudi tukaj, kjer so kmalu izostali vsi oni ki so se sicer pri-glasili a niso plačali nikake vpisnine. Ostati mora torej pravilo, da vsak pri vstopu plačaja malo vpisnino. Napravi se lahko tuintam izjema in se koga oprosti. Letos je znašala vpisnina 3 K, od katerih pa dobi vsak redni obiskovalec po 2 K koncem tečaja nazaj. Vpisnina se je zdela splošno zelo nizka. Mislim, da bi se pri nji ostalo tudi v prihodnje, zdi se mi pa, da bi morda ne bilo napačno, ako bi se drugič koncem tečaja raje glasovalo, kako se porabi ta denar, ki se sedaj naravnost vrne. Skoro sem prepričan, da bo večina vedno za to, da se prepusti n. pr. »Slovenski Straži«. In s tem sem pri koncu!

Knjigovodski tečaj.

(Poroča knjigovodja Gogala.)

Knjigovodski tečaj S. K. S. Z. se je otvoril v prostorih Slovenske trgovske šole dne 21. novembra 1910, h kateremu se je vpisalo 15 slušateljev in slušateljic. Tečaj se je vršil dosedaj vsako soboto od 8. do 10. ure zvečer, sedaj se je prestatil na sredo ob istih urah, ker ta dan obiskovalcem bolj konvenira.

Obiskovalci so takoj v začetku pokazali, da poznajo praktično stran tega predmeta in da razumejo, koliko pomeni znanje knjigovodstva. Z velikim zanimanjem so pričeli z učenjem in vzdržali isto do sedaj, kar sklepam iz rednega in točnega prihajanja k tečaju in iz vzorne pazljivosti, s katero sledijo predavanjem. Na kratkih praktičnih kupčijskih slučajih so se obravnavale do sedaj glavne knjige dvostavnega knjigovodstva, v katerih ustroj so se obiskovalci vsled svoje pazljivosti zelo poglobili. To znanje se bo razširilo še z obdelovanjem pomožnih knjig in koncem tečaja bodo zamogli odnesti obiskovalci iz tečaja jasno sliko tega načina knjigovodstva. Slovenska krščansko-socialna zveza pa vrši s prirejanjem takih tečajev izbornu svojo nalogo.

Pouk v italijanščini.

(Poroča kanonik dr. J. Koren.)

Podučevalo se je štiri ure na teden v dveh skupinah. V prvi skupini (ponedeljek in četrtek, udeležencev 17), se je predelal Valentičeve slovnice I. zvezek z berili iz vsakdanjega življenja: o stanovanju, pohištvi, obleki, hrani, vrtu, vasi, mestu, o času in letnih časih in pričel tudi že drugi zvezek, iz katerega se bode do konca tečaja še lahko veliko predelalo. V drugi skupini (torek, petek, udeležencev 9) se bo dokončal Valentičeve slovnice II. zvezek skupno z nekaj berili in proti koncu tečaja pride na vrsto »italijanski poslovník« na izrečno željo udeležencev. — Pridnost, vnema, vztrajnost hvale vredna; napredek vesel.

Državnopravni tečaj

je vodil poslanec Evgen Jarc. Udeležba dovoljna. Razpravljalo se je: Občina in njene naloge, zlasti je polagal predavatelj važnost na to, da se seznanijo slušatelji s težnjami, ki se tičejo stanovjske preskrbe. Vsakemu predavanju je sledila živahna, zelo informativna in poučna diskusija.

Francoski in poljski tečaj.

Francosčino je poučeval profesor dr. Jerše. Udeležencev je bilo 40, ki so se pridno učili in dosegli lepih uspehov v jeziku diplomatov.

Poljščino je poučeval dr. L. Lenard. Udeležba je bila prav dobra in so se obiskovalci poljskega tečaja zelo pridno in marljivo učili poljščine.

Odbor ženskega oddelka S. K. S. Z.

se je izvolil in konstituiral sledeče:

Predsednica: ga. Černič Katarina; podpredsednica: ga. Križaj Matilda; tajnica in blagajničarka: gospica Pavla Vider; odbornice so gg.: Jakopič Ana, Jakopič Katarina, Jesih Rezika, Kovač Marija, Kremžar Uršula, Ložar Helena, Potrato Fani, Sadar Margareta, Štrus Marija, Švajger Ivana, Tome Marija, Verber Amalija, Vrečko Ivanka, Zakrajšek Ivanka.

Moški odbor S. K. S. Z.

Na predlog dr. Krek so bili v moški odbor na novo izvoljeni: Dr. Pogačnik, Ivan Traven, J. Jovan, Anton Svetek, B. Remec, dr. Merhar, Mihael Moškerc, v odboru pa še ostanejo dr. Krek, Luka Smolnikar, prof. Jarc, dr. Jerše, Sedmak, Peter Bizjak, Ivan Štefe. V pomožnem odboru so: dr. Pegan, Anton Volta, Černič, Gorjup, Kos, dr. Zajc, Kregar, dr. Adlešič, J. Kalan, dr. Koren, dr. Lenard, Urbančič, Jež, profesor Dermastija, prof. Vagaja, Fr. Krhne, knjigovodja Gogala.

Po volitvi zaključil dr. Krek zborovanje. Zborovalke in zborovalci so si nato pod vodstvom odbornikov S. K. S. Z. ogledali prostore novega »Ljudskega Doma«.

Dr. Šusteršič o vnanji politiki monarhije.

(Izvirno brzojavno poročilo »Slov.«)

Budimpešta, 31. jan.

V današnji seji vnanjskega odseka avstrijske delegacije je spregovoril slovenski delegat dr. Šusteršič o vnanji politiki avstro-ogrskega cesarstva. Povdarjal je, da debata v odseku kaže čudno sliko, ker vsak govornik gleda vnanjo politiko cesarstva le iz svojega nacionalnega stališča, nihče pa iz stališča skupnih interesov države. Govornik pravi, da če bi Jugoslovani hoteli postopati v istem smislu, bi morali pobijati tako zvezo z Nemčijo kakor zvezo z Italijo, ker stoje v narodnem boju na eni strani, na severu, z Nemci, a na jugu z Italijani. Toda S. L. S. ne presoja vnanje politike iz čustvenega stališča, temveč zgolj iz stališča skupnih interesov države. Vsaka zveza je dobra, če služi resničnim interesom monarhije v celoti, t. j. skupnosti vseh avstrijskih narodov. Slovenci bi bili sploh v zadregi, če bi hoteli iskati vnanjega zaveznika po svojem srcu. Kajti edina slovanska velisila je Rusija. A oficielna Rusija žalibog nikakor ne dela slovansko-narodne politike. To se vidi iz njene protislovanskega postopanja zoper Poljake na severu, a to se vidi tudi iz njene balkanske politike na jugu.

Na severu kakor na jugu oficielna Rusija ne dela nikdar slovanske politike, temveč dela na celi črti le

pravoslavno politiko, ki pomenja mržnjo zoper Slovence in katoliške Hrvate.

Govornik se peča podrobneje z razmerjem Avstrije do Italije, potrjujoč, da pritruje tozadevnemu pesimizmu delegata dr. Kramarja in nikakor ne odobrava optimizma, ki se zrcali v govorih referenta eksc. Bacquema in delegata eksc. dr. Grabmayerja. Naše razmerje do Italije je zelo resno in noben optimizem ni opravičen. Saj ga je sam podrl s hvalevredno odkritostjo delegat Bartoli. Ni se bati iredentizma, ki se pojavlja po mladih ljudeh na avstrijskih tleh. Pač pa je nevarno tisto ljudsko prepričanje v Italiji, ki je posebno močno v Gorenji Italiji in ki gre na to, da zjedinenje Italije ni dovršeno, dokler jej ne pripada tudi Trentin in Trst.

Poslanec Tresić: Pa Istra in Dalmacija!

Dr. Šusteršič: Tudi na to prežijo.

Zoper to močno ljudsko gibanje, pravi govornik, je le eno sredstvo, in to je, da smo tako močni, da se nas Italija nikdar ne more lotiti. Potem in le potem je osiguran mir in je še nadalje osigurana tudi zveza z Italijo. Govornik bode izvajal iz te resnice primerne posledice v vojnem odseku.

Odločno protestuje govornik zoper to, da bi se z ozirom na Italijo protežirali avstrijski Italijani od strani naše vlade. Zlasti je »pobožna vera«, če kdo misli, da se bo protiavstrijsko mišljenje v Italiji kaj spremenilo, če se ustanovi laška pravna fakulteta v Avstriji. Radi te bagatele ne bo ne en Italijan spremlil svojih čutil napram Avstriji. Sploh govornik obžaluje, da se je to vprašanje zopet sprožilo v delegaciji v zvezi z našim razmerjem do Italije, kajti to vprašanje je zgolj notranja zadeva Avstrije in ne briga Italijo prav nič in se le kompromitira, če se spravlja v zvezo z našo vnanjo politiko.

Glede zveze z Nemčijo se govornik v toliko ne strinja s Kramarjevim pesimizmom, v kolikor ta meni, da se objema Nemčije ne moremo rešiti in da mora Avstrija zaiti v popolno odvisnost Nemčije. Tudi Nemčija je odvisna od Avstrije, ker je zelo navezana na njeno prijateljstvo.

Naravno je, da zveza z Nemčijo ni priljubljena avstrijskim Slovanom. To pa so zakrivali najbolj avstrijski nemški nacionalci, ki pri vsaki priliki vpijejo, da mora avstrijska vlada delati nemškonacionalno notranjo politiko — zaradi zveze z Nemčijo, tedaj politiko zatiranja slovanskih narodov. Taki nemškošovinistični izbruhi kompromitujejo zvezo z Nemčijo pri vseh slovanskih narodih Avstrije in to je zelo nevarno za zvezo samo, kajti trajno se ne da vzdržati zveza, ki se sistematično pristuji večini državljanov.

Da bi bil pa položaj tak, kakor ga je slikal v svojem govoru dr. Kramar, namreč da Avstriji in zlasti avstrijskim Slovanom sploh ni več pomagati, temu govornik odločno ugovarja. V avstrijskih Slovanih je dosti ljudske moči, da se obranijo vsakega poskusa germanizacije. Mi Slovenci — pravi govornik — smo majhen narod, ali ne poznamo malodušnosti, temveč čutimo v

rad ukul sebe. Čad pa na more bt ket udbornk »Glavne pusujilnce« veseu, kokr veš. Pejma kam drgam!

»Kaj pa, če b šla midva enkat u šiška h Kankarat al pa h Mohari?«

»Eh, h tistmo Mohari hod pa gespud dohtar Taučar in Ribnkar utrobe vezat in če člouk te dva pušluša, ga more tud hmal dobra vola menet.«

»Če greš pa iz tega stališa, pol pa raj kar duma ustan. Gespud dohtar Taučar in Ribnkar hodta kratk in maal pu ush štarjah utrobe vezat, ne pa sam h Mohari. Pred nima nis varn, če greš na Goluc u Hockatuva tičnca, prec t uta Ribnkar in pa dohtar Taučar za petam in t začneta deklamirat ket šulsk utroc na majfest.«

»Pa use glih! Pejma raj kam bl na naš konc, al pa kam pud Goluc. Murde b na blu napčn, če b šla h Češnuvari h Zidanmo most. Ke rad lde hodja in gmah uma mela pred liberalnem pulitkarjem.«

»Men je use glih.« je reku Žane in zasukala sma se in ja mahnila naprej preke Zabjek in čez prule h Češnuvari.

»Glih prou,« je reku Žane. »Placa zadost pri Češnuvari. Tle ga uva lohka u mire cuklna, in zavila sva ja not.«

»O, dobr dan gespudi,« puzdravu naj je birt. »Kar naprej u ta glažunat salon naj greja. Tam je dost placa in gspoda je not iz mesta.«

Ke pridema not u ta glažunat sa-

lon — kokr ga je birt krstu — pa začneja ud ush plati upit: Žiuja, Pepe! Žiuja Žane! Dame sa bl mene puzdraulale, ke sm še ledek, Zaneta pa mužakari, in na vem kulk časa b trpou ta šunder, če b na začeu eden upit: štelencijum, in ke ga bl natank pugledam, vidm, de je prefesar Rajsнар.

»Ta je pa lepa!« sm reku preke Zanete. »Zdej pa vidm, de s mou prou, ke s reku, de Ribnkar in dohtar Taučar pu ush štarjah utrobe vezeta. Mislēm, de tud dohtar Taučar in Ribnkar na uta deleč, če je Rajsнар tle. Če b me na blu sram, b se kar ubrnu, pa b šou.«

»Pejd, pejd! Kua t u glava na pade! Če b zdela midva spet udšla, b s h večm misle lde, de se leberalcu bujema, al pa de sma pritošlne duma puzabila. Kar kela u kot se usedma, pa putrpima; večn na u trpel.«

In usedla sma se u en kot, ke ni tku ulekl, in začela pušlušat prefesar Rajsнарja, ke je spet iz dragina ldem ušesa mašiu in murost in Češnuvarjuve glaže sešiu. Ke je jeynu nazadne vspehan, kokr de b dve klastre deru razseku, se je pa gspud dohtar Trillar udkašiu in se nad meljone spravu, zraven pa pulcaje in užitninske paznke tulažu, de jm zatu na morja plač zbulšat, ke je taka dragina. (Glih zatu pa nucaja gnar! se je uglasu edn ud pušlušaucu.)

Buh ve, kulk časa b še dohtar Trillar ruguvilu in hrešču, če b na začeu en utrok, ke ga je mela ena gespa u vužičke iz saba, preke tem jamrajn iz jokam prutestirat in ke je prec na tu še ena harfenistuka pršla in »O mein lieber Augustin, alles ist hin« zabrenkala, je biu ta shod, za kerga je Bergant use iz unema žrtvou in se ga ne sam duma, ampak tud pu drugeh štarjah, kedr ga je klicala sila, pušten nažlampou, kunčan in prefesar Rajsнар in dohtar Trillar iz Bergantam u soj sred, sa stupil ke čez cesta še u Šuštaršiču keuder pugledat, če je kej pu trpežliveh ldi in tud ud tam se je hmal zašlišu en ubit glas na cesta, ke je spet ud meljonu prpoudvou in čez dragina jamru, nazadnje pa je spet harfenistuka zabrenkala »O mein lieber Augustin!« in tku sa se nam pučas uhladi-le ušesa in utrok u vozičku putulažu.

»Tu je pa čudn, de dohtar Tavčarja in placršeptarja dons ni zraun. A sta šla murde kam drgam na šiht?« uprašu sm enga mužakarja, ke je zraun mene sedou.

»O ne! Preh sa guvuri tamla pr un miz, de gspud dohtar Taučarja gspa nisa pustl pu dneu med te ldi,« je uđguvuru mužakar.

»A tku je ta reč! Za pu noč je use dobr; pu noč je usaka krava maura,« in Zanete se je strašn fržmagal. »Pa takla prauja, de jm deluci na src le-

žeja; takla, ke jh je pu dneu sram iz nam u en štari sedet? Pejte z luč, usi liberaln frakari! Nekar na mislte, de mi na znama bt šteman. Edn nej m pride bliz, kedr uja vulitve, pa ga um tku spudrepu, de u sedem sonc vidu!« rentauč je Žane in se nekokr ni dau pumerit. Šele pr ta trekmo litre se je tulk zbrihtu, de prou za prou ni šou u štarija, de b se jeziju, ampak de b biu veseu.

»Nč s nekar preveč h src na žen te rči; sej mende ja puznaš naše leberalce. Uzemima pr en glih dohtar Trillarja! Ta člouk je punavad vesok, de b mu s tistem fajerberkarskem lojtram, ke se daja trikat raztegnit, na dusegu du glave. Pa ga puglej zdej, ke se bližaja vulitve! Kuku je zdej puhleven! Še ustrič b se pustu, ket kuštrun,« puguvarju sm jest Zaneta. »Pu mojem mnejn sa leberalcu utroc. Kedr se bližja svet Meklavž, tud otroc use ublebujeja in jh je sam med, kokr se pa svet Meklavž pesti putegnit in jm prnese ružiču, suheh češpl, peškotu in druge take sladkarije, sa pa spet ta star kujuci, razgrajdi in sojaglauneži. Leberalci sa tud zdela pred vulitvam tku sladki, ket tist rajfenkerari iz suheh češpl, kokr uja pa vulitve u kraj, se uja pa spet tku držal pu konc, kokr de b lener pužrl.«

»Na tu se pije!«

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

sebi zadostno moč, da si ohranimo svojo narodnost in jo še utrdimo. To sposobnost nam daje naša trdna ljudska organizacija, ki sega do zadnje gorske koče. Avstrijski Slovani moramo zapustiti v svojo lastno moč, v svojo lastno prihodnost. Kar nam zamore največ škodovati, je malodušnost. Nima mo pa nikakega povoda za malodušnost — ne avstrijski Slovani in ne Avstriji sploh, če tudi je v obče Avstrijec brez izjeme nekoliko k njej nag-njen.

Našo neodvisnost zamoremo varovati na vse strani — zlasti tudi napram Nemčiji in Italiji — le s tem, da smo res močni in da se ne damo vladati po neumestni malodušnosti.

Cel vnanjski odsek je sledil izvajanjem dr. Šusteršiča z napeto pazljivostjo od začetka do konca.

Novi nemiri v Yemenu.

Turška vlada bo odposlala v Yemen izredno veliko vojaštva, nad 63 tisoč moč, da uduši vstajo upornih arabskih rodov. Tej armadi stoji nasproti 35 rodov Mahidisa in Imanisa, skupno 100.000 konjenikov.

Za mladoturški režim arabska vstaja, ki traja že mesece, ni mala nevarnost. Arabsko duhovništvo podpira namreč gibanje upornih rodov proti gospodstvu sultana in vedno bolj se vstaja razširja. Bati se je treba, da bodo v najbližjem času zavzeli vstajski Arabci Meko. Ako Arabci dosežejo ta cilj in pride nacionalna sveta posest mohamedancev v roke vstajev, potem je skoro gotovo izgubljena vlada sultana nad Arabijo. To veliko nevarnost je turška vlada spoznala ter je te dni odposlala veliko vojaštva v uporne kraje, kateremu bo sledilo v kratkem še več, večinoma domobranstva, tako da bodo turške čete v kratkem dosegle v Arabiji zgoraj označeno število. Dejstvo, da se mohamedanci upirajo sultanovi vladi, zadostuje, da se spozna, da je arabsko gibanje veliko bolj nevarno, kakor vsakoletni nemiri na Balkanu ali vstaje Druzov. Najbolj razširjena je vstaja v Yemenu, pokrajini ob južnozahodni obali Arabije ob Rdečem morju, ki sega do 18. stopnje širine. Yemen se deli v štiri vilajete, Usir, Hodeida, Sana in Tais, ki obsegajo skupaj 191.100 kvadratnih kilometrov površine s 75.000 prebivalci. Južni del Yemena in ravnatoko otok Kamara, ki leži zahodno od Sane pred obalo, sta pod angleškim varstvom. Yemen je bilo najstarejše arabsko kraljestvo. Nasledniki Kahtana in Himjara so menda po sporočilih 2500 let vladali nad južnim delom Arabije neposredno in posredno nad severnim delom. Zgodovina teh kraljev je vpisana na kovinskih in kamnitih ploščah, katerih veliko število jih je shranjenih v britanskem muzeju v Londonu. V novejšem času imajo tudi v berlinskem muzeju precejšnje število teh napisov, ki jih je našel raziskovalec C. Glaser. Najvažnejša država Hinjarov je bila sedanja pokrajina Saba, z glavnim mestom Mariaba, ki se sedaj imenuje Marib. V starih časih so imenovali to pokrajino Arabia Felix (srečno Arabijo), bržkone vsled njene bogate trgovine z dišavami in drugimi dragocenostmi. Yemen so leta 529 po Kristu osvojili Abesinci, leta 574 (ali 606) Perzijci in leta 1517 Turki. Vendar l. 1630 je izgnal glavar Khasam Turke iz Arabije, ki so obdržali samo nekaj krajev ob obali, in leta 1761 je našel Karstens Nizbuhr Imama iz Sane kot vladarja nad 30 provincami. Dne 25. aprila 1872 so si Turki zopet osvojili deželo, vendar je turška vlada ostala dostikrat samo nominalna ter je mnogo trpela na ugledu zaradi neprestanih uporov, zlasti od leta 1895.

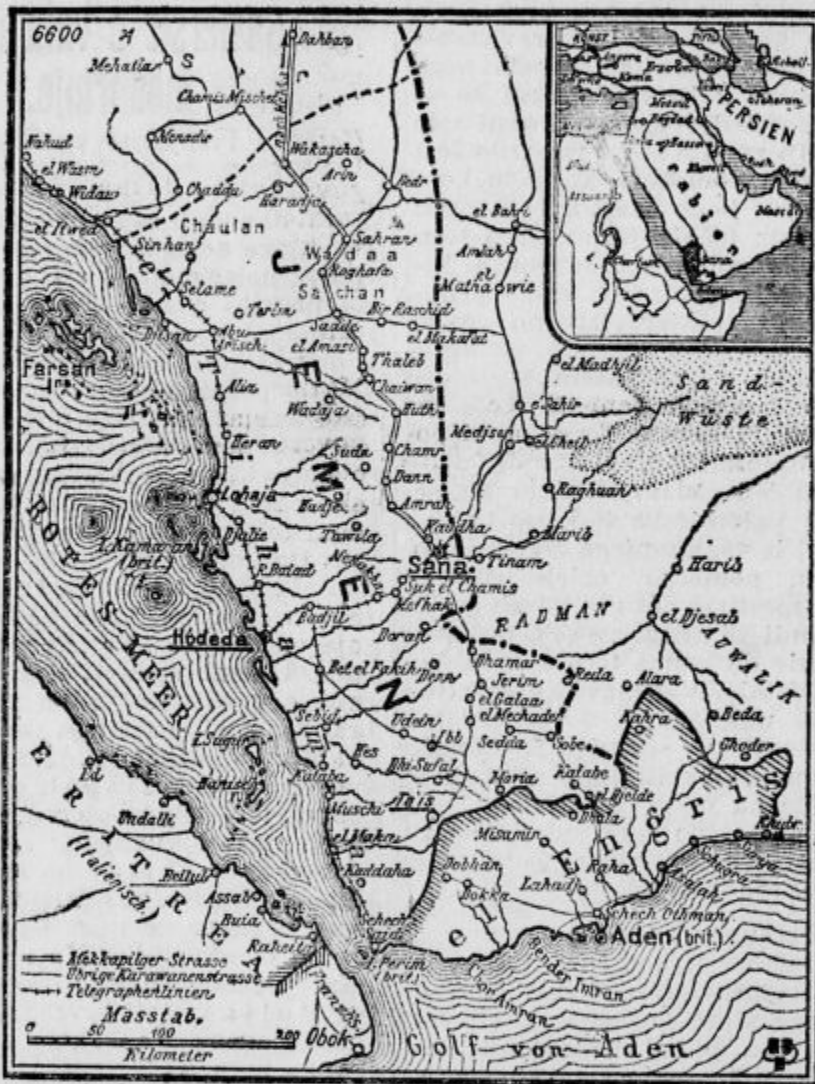
Zimski šport.

— Sankališče Lancovo na Gorenjskem. Kdor je bil v nedeljo, 29. januarja 1911. na Lancovem pri Radovljici, ta mora priznati, da se je naše na daleč okoli znano sankališče prav imenitno obneslo. Topli žarki solca in nad vse povoljno vreme doprineslo je, da se je užitka polne zabave udeležilo mnogo-brojno število njenih prijateljev. Zastopana je bila razun Radovljice tudi cela naša lepa gorenjska okolica, posebno pa je za zabavo navdušeno mesto Kranj pokazalo, kako simpatično in priljubljeno mu je naše sankališče, ker nas je vedno, posebno pa zadnjič z velikim številom udeležencev počastilo. Sankališčni odbor smatra vsled tega za svojo dolžnost se tem potom najtopleje zahvaliti v prvi vrsti veleugledni in vedno vsem prijazni gospej Minki Hrašovec, katera je za obstanek tega sankališča najbolj vztrajno delala in brez težnje za lastnim užitkom to tudi z de-

janjem dokazala, ko nam je od svojih lastnih sredstev in od odličnih posnemalec zbrani dar v skupnem znesku 50 kron v ta namen prijazno nakloniti blagovolila. Blagi gospej in cenjenim gospodom bodi s tem izražena najtoplejša hvala! Nadalje se zahvaljujemo navdušenim sankačem mesta Radovljice, kakor tudi vsem iz okolice, da so se sankanja na našem sankališču v tako lepem številu udeležili in s tem ne samo sebi, temveč tudi gledalcem toliko užitka privoščili! — Dostavljamo, da smo ne samo mi, ampak tudi vsi občani za stvar navdušeno zavzeti ter da bomo vse mogoče ukrenili, da to sankališče, dokler nam bude to vreme dopuščalo v najboljšem stanju vzdržimo. Skrbeli bomo med drugim tudi za okrepljujoča sredstva, dobro postrežbo in še boljšo zabavo. Upamo, da se na ta način razcvete ta cvetka v popolno rožo, da naše sankališče v športnem svetu zaslovi in zavzame tisto mesto, ki ga radi svoje lege in slikovite okolice v polni meri zasluži, ter da za časa sankališčne sezi ne mine nobena nedelja in praznik, da bi sankalci od blizu in daleč ne pohiteli na naše lepo sankališče. Med tem vršči priprave za prihodnji praznik Svečnico, kličemo vsem: »Na veselo svidenje v četrtek!«

Društva.

— Za Vincencijevo konferenco karmelske Matere Božje Vodmat-Selo-Moste je nabrala Ivanka Trček 27 K 64 h, in gospod Oražem Josip in Križar Martin 8 K. Društvo ima v oskrbi tri družine ter dve vdovi. Bog plačaj stotero darovalcem!

— Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih na Kranjskem. Dne 14. februarja se vrši ob pol 6. uri zvečer v bibliotekni dvorani c. kr. deželne vlade izvanredni občni zbor z naslednjim dnevnim redom: 1. Naznanila predsedstva. 2. Pristop k avstrijskemu osrednjemu komiteju za odvrčanje jetike. 3. Odobritev pravil tega komiteja. 4. Volitev delegatov. 5. Eventualni predlogi.

— Avstrijski osrednji komite »Viribus unitis« za odvrčanje jetike. Ze lani so se na Dunaju vršila pogajanja zastopnikov posameznih društev, ki se bavijo z bojem proti jetiki, da bi se ta društva tesneje združila in kot uspeh teh pogajanj pozdraviti je ustanovitev avstrijskega osrednjega komiteja za odvrčanje jetike. Le-ta ima namen, zasledovati in priporočati vse, kar more služiti kot sredstvo v boju proti jetiki. Osobito naj omogočuje medsebojno posvetovanje glede vseh odvrčanja jetike tičočih se vprašanj. V ta namen se bode vsako leto vršil splošen shod proti jetiki. Osrednji komite pa naj bo tudi v neprestani dotiki z enakimi društvi v inozemstvu in naj tako našim društvom posreduje to, kar se je izkusilo in izvedlo drugod. Osrednjemu komiteju pristopila bodo vsa društva, ki se v katerikoli obliki pečajo z odvrčanjem jetike. Na delovanje komiteja bodo imela vpliv po upravnem svetu, v katerem bodo zastopana. »Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih na Kranjskem«, ki je v principu že sklenilo pristopiti komiteju, bode imelo vsled velikega števila svojih članov v

upravnem svetu tri delegate. — Pri splošnih shodih proti jetiki, ki se bodo odslej prirejali vsako leto in katerih prvi se bode že v spomladi vršil na Dunaju, ne bodo le smeli sodelovati vsi člani društev, pripadajočih komiteju, temveč vsi zdravniki in vse osebe sploh, ki se zanimajo za boj proti jetiki.

— Slov. osrednje čebelarstvo društvo v Ljubljani ima občni zbor dne 2. februarja ob pol 10. uri dopoldne v mali dvorani »Mestnega doma«.

— Roditeljski sestanek. V nedeljo, dne 5. t. m., se vrši na meščanski šoli v Postojni roditeljski sestanek. Na dnevnem redu je predavanje ravnateljice G. J. Brinarja o vprašanju: »Kateri prednosti za življenje nudi meščanska šola v primeri z nižjimi razredi srednjih šol?« Temu bo sledilo s skioptičnimi slikami pojasnjeno poučno predavanje o človeških oblačilih.

Kranj. Zadnja nedelja v Kranju je prinesla obiskovalcem Ljudskega doma prav lep užitek. Izobraževalno društvo Kranj je imelo goste. Iz Škofje Loke je prišel pevski zbor odnotnega izobraževalnega društva. Ob pol osmih zvečer se je napolnila prostorna dvorana Ljudskega doma do zadnjega prostora. Najprej je dramatični odsek društva Kranj predstavljal Medvedovo: »Na ogledih«. Igralci so svoje naloge prav dobro pogodili. Obe možitve željni hčerki dobrih očetov ste s svojim dobro preštudiranim igranjem gotovo v vsakem gledavcu vzbudile simpatije, da jima je privoščil izpolnitev njunih srčnih želj. Karimpaltiju in baronu se je občinstvo smejalo, če sta se le prikazala na odru. Tudi trije očetje so

Gospodarstvo.

— Zadrugi tečaj na Grmu pri ravnatelstvu kmetijske šole od 6. do 11. februarja t. l. Pouk bo vsak dan od 9. do 11. ure dopoldne in od 2. do 4. ur popoldne. Na sporedu tečaja so sledeča predavanja: Važnost kmetijskega zadrugištva. Različne vrste kmetijskih zadrug in njih naloga. Uredba o poslovanje živinorejskih zadrug, mlekarskih zadrug in vinarskih zadrug. Važnost, uredba in poslovanje denarnih zadrug. Zadrugi knjigovodstvo, praktičnim izgledom. — Kdor se že tečaja udeležiti, naj se oglasi po dopisnici pri ravnatelstvu kmetijske šole na Grmu. Podpore potrebni vnanji udeleženci dobe plačano železnično vožnjo do Novega mesta in za hrano prenočišče po 2 K na dan.

Živinorejska zadruga na Homcu naznanja, da imajo njeni člani na prodaj okrog 400 brejih svinj in 300 ple-menskih prešičev. Ker so sedaj rad enega slučaja kuge pri goveji živini, Mengšu semnji v kamniškem okraju zabranjeni, se kupci vabijo, da pridejo kupiti na dom, in sicer dobe dobro zdravo robo v občinah Homcu, Šmarcu, Volčji potok, Radomlje, Rovo in drugod. Pripomni se, da je kupčija po domih dovoljena. Dolenjci lahko spravijo kupljene prešiče po železnici domov. — Pridite, kupci, kupčija dobra blaga izvrstno!

Književnosti.

Našim malim! Vzgojne slike iz Svetega pisma. — Kadar izide kaj dobrega za naše otroke, moramo biti veseli, ker zanje ni nikoli zadosti storjeno. Otroku se čedalje večja skrb posvečuje in po pravici, zakaj ohraniti naše male dobre, nedolžne in ljube-nive, je ena najvažnejših nalog modernih dobri, ki za svojim bleskom skriva toliko nevarnosti za mladino. »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani je zato kaj srečno ukrenila, ko je izdala knjižico s podobami in tekstom iz Svetega pisma »Našim malim«. Z naslovna stran, ki predstavlja angela, kateri naznani pastirjem Jezusovo rojstvo, je ljubko in nežno koncipirana prav tako tudi ostalih pet koloriranih slik na čeli strani. Zraven pa je berilo sestavljeno od izbornega pedagoga, ki pripoveduje preprosto, pristržno, jasno in govori naravnost otroškemu srcu, tako da ga bodo mali lahko razumeli in se bo izraževala tako njihova lepoduša. Besedilo obravnava Sveti Božičko se Jezusček rodi in ga pridejo moliti in častiti pastirji ter sveti Trije kralji, potem je opisano življenje Jezusovo, ki je bil mladenič in bil pokoren svojim staršem, nato, kako je zelo ljubil otroke, končno prizor Cvetne nedelje. Zadnja slička je o Jakobu, ki je v sanjah videl nebeško lestev z angelci. Vsake teh zgodb se konča z lepim podukom primernim za sprejemljiva in dobra otroška srca. — Lepšega berila za otroke, bodisi za katerokoli priliko pa ni izlepa, kakor je ta-le knjižica s podobami, ki stane le 90 vinarjev. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Urbanus, Knjiga o lepem vedenju 3 K, vez. 4 K, po pošti 30 vinarjev več. Tako dobre knjige slovensko slovstvo po soglasnem mnenju kritike komu-pozna in celo drugi narodi nimajo v tem oziru kaj posebnega boljšega pokazati, katoliški Nemci pa celo nič ne. Knjiga je neobhodno potreben kazipot za lepo vedenje v domači hiši, javnosti in vseh prilikah družabnega življenja, zato si olikanega Slovence brez te knjige ne moremo misliti.

Zabukovec, Pouk zaročencem in zakonskim. Vezano 1 K 40 vin., po pošti 20 vinarjev več. — Zabukovec pouk je postal vsej duhovščini, duhovskim uradom in nič manj tudi vsem, ki hočejo v zakonski stan stopiti in v njem žive, dragocen pouk za pripravo za ta sveti stan, kakor tudi za to, da v njem krščansko, zdravo in pošteno živijo. Upošteva vse cerkvene in državne določbe glede zakona in je absolutno zanesljiv v vsakem oziru.

Za vseučilišča.

Velikanski izgredi na krakovskem vseučilišču so povzročili, da je starodavno krakovsko vseučilišče zatvorjeno. Zdaj je v Krakovu mirno. Že dolgo vrsto let sem smatralo svobodomiselnost naša vseučilišča za svojo last. Profesorji uče večinoma tako, da vzgajajo vseučilišča v naši katoliški Avstriji svobodomiselnost in soc. demokrate. Na krakovski univerzi je bil pozvan za profesorja sociologije duhovnik Zimmermann. Svobodomiselnost je zato zbesnelo in vprizorilo kravale med Zimmermannovim predavanjem. Vseučiliška oblast je zato po zasluženju

kaznovala svobodomiselne kričače. Svobodomiselno časopisje je na to toliko časa hujskalo, da je svobodomiselno krakovsko dijaštvo vprizorilo na krakovskem vseučilišču nečuvence izgrede, ki smo jih opisali v včerajšnjem našem listu. Svobodomiselno časopisje od »N. Fr. Presse« do glasila ljubljanskega tržnega nadzorika zdaj skovika, ker naučna oblast nastopa proti svobodomiselnim razgrajajem in vlomilcem. Naj kriči in upije. Krščanske stranke znajo, kaj da jim je storiti. Gre za to, da ne bodo vseučilišča vzgojevališča bogotajcev, marveč v prvi vrsti zavodi, namenjeni edino vedni in izobrazbi, ki danes itak v Avstriji po krivdi svobodomiselnih profesorjev navedujeta, kar opetovano naglašajo celo svobodomiselci po svojih glasilih.

Svobodomiselni izgrede v Lvovu.

V Lvovski tehniki so morali ustaviti predavanja. Svobodomislec so namreč razbili šipe in razgrajali. Svobodomislec so tudi preprečili vsa predavanja medicinske fakultete. Med dijaki so se vršili boji. En dijak je nevarno ranjen. Vsepoljski dijaki se ne zavzemajo za stavko. Ko je prijezdila policija, so stavkujoči dijaki zaprli železna vrata. Tudi popoldne so bili izgrede. S palico je bil udarjen profesor Sieradzki.

Krščanski socialci in vseučiliško vprašanje.

»Pijeva korespondenca« objavlja daljši članek, ki naglašja, da ima 95 % avstrijskih katoličanov gotovo pravico, da imajo katoliški akademiki in učitelji vsaj tiste pravice, ki jih imajo drugi. Pravico imajo katoličani, da si jo pribore. Članek konča: Zadnji čas je, da se pripravimo na to, da odbijemo napad svobodomislecov na akademično svobodo katoličanov. **Soglašamo.**

Železniško vprašanje v brdskem okraju.

(Dopis.)

»Slovenec« je zadnji terek prinesel zanimivo poročilo o deželnem železniškem odboru, katerega seja je pričala, kako neumorno in dalekosežno dela naša stranka pod spretnim vodstvom našega deželnega glavarja za prekoristne nove železniške zveze. Govorilo se je tudi o kamniški železnici in deželni glavar je omenjal, da je zdaj na Dunaju proga Motnik—Domžale v ospredju. Povedal je pa tudi, da tega, kje pojde proga, ne bo nihče pri nas odločeval, marveč le tehnik in vojak. Kjer bodo računi kazali boljše in kjer bo za vojaške namene bolj preskrbljeno, tam pojde. Popolnoma v redu je, da se vsaka stran potegne za svoje koristi in vse stori, kar more, da obrne pozornost na svojo plat. Pri nas se zdaj kosamo s progo Motnik—Kamnik. Kakor nihče ne more zameriti Tuhinju, da se poteguje zase, tako mora tudi vsak razumeti, da se Črni graben in moravska dolina zanimljeta za progo Motnik—Domžale. Po časopisih se o ti reči ne kaže prerekati, tudi v deželnem železniškem odboru naj ostane tako, kakor se je po duhoviti previdnosti deželnega glavarja pričelo, da se ne zaneša s prepričano sovraštvo med ljudi. Deželni železniški odbor more v zvezi z našimi poslanci pospešiti, da se sploh začne to važno delo za našo deželo in more vplivati, da se čimprej dovrši. Določevanje prog in drugih podrobnosti pa ne spada v njegov delokrog.

To je edino pravo stališče, ki ga bo razumel vsak pameten in razsoden možak. Paziti pa moramo, da se umazani in za vsako grdobijo pripravljeni liberalizem ne polasti krajevnih nasprotstev in ne prične napeljevati vode na svoj ml'n. Saj imamo zgled iz Bele Krajine. Samo naši stranki in njenemu res čudovito smotrenemu delu se imajo zahvaliti Belokranjci, da se je v državnem zboru potrdila njihova železnica in se je zanj dovolilo lepo število milijonov. Ostudni liberalci so pa ob tej priliki z grdo hujskarijo vznemirili cel črnomaljski okraj, ki se je kosal z metliškim v tem vprašanju in za svoje dolgoletno, izredno težavno delo je namesto hvalečnosti izkušal deželni glavar nekaj časa hude napade. Liberalni uradniki in magnatje, ki so se jim pridružili plačani študentje, so marsikoga zapeljali. Laž je imela tudi tukaj kratke noge. Zudnje državnozoborske volitve so pokazale, da je ljudstvo ozdravljeno in da popolnoma zaupa naši stranki. Vse liberalno delo je bilo zastoj.

Nekaj podobnega, kot se je godilo v Beli Krajini, bi radi liberalci začeli tudi v kamniškem okraju. Ob času volitev v državni zbor se ni nikjer, dasi so bili povsod volivni shodi, omenjala z nobeno besedico proga Motnik—Domžale. Taktat se je torej splošno priznala samo ena proga Motnik—Kamnik.

Če so se torej naši poslanci v državnem zboru zavzeli zanj, je bilo to popolnoma pravilno in z zmislu želja, ki jih je izražalo ljudstvo na volivnih shodih. Samo našim poslancem se je treba zahvaliti, da je to vprašanje sploh prišlo v tir in da se je že enkrat predložila državnemu zboru proga Polzela—Motnik. S tem se je napravil velik napredek, ki morajo biti zanj hvaležni vsi brez izjeme. Kje pa je bil pred štirimi leti liberalni notar Rahne? Tudi v Lukovici je bil javen shod. Če je res kaj vnet za železnico skozi Črni graben, naj bi bil takrat, ko je bil pravi čas, sam ali po kakem svojem pristašu pri volivnem shodu zahteval imenovanje progo. Zdaj se pa štuli za voditelja in v zvezi z lukoviškimi in krašnjiškimi liberalci hujska proti naši stranki, ko pa pride v Ljubljano, pa izreka deželnemu glavarju in s tem stranki, ki je vse delo v železniškem oziru od nje začeto, zaupanje.

Ravno zavoljo Rahnetu pišemo ta članek. Cel brdski okraj z Domžalami vred dobro vé, da je misel, naj se prične delo za progo Motnik—Domžale, sprožil vrli somišljenik naše stranke, župan Pestotnik iz Blagovice. On je dal ognja za to reč; on je sprožil, da se je naredila spomenica na ministrstvo in da je šla deputacija na Dunaj. Prismoil se mu je šele vsled njegovega dela liberalni lukovski notar Rahne. Nič nimamo proti temu, da liberalci z Rahnetom vred složno sodelujejo z nami vred, toda voditi ne smejo tega dela ljudje, katerim glavni namen ni železnica, marveč politična hujskarija, obrekovanje proti naši stranki in njenim poslancem in sploh umazana politična gonja za bankrotni liberalizem. Svojim očem nismo verjeli, ko smo brali, da je v železniškem odboru tudi Rahne. Kdo ga je postavil. Pri velikem železniškem zboru ni bil izvoljen; pač pa se je takrat določilo, da pride pooblaščenec vsakega lokalnega železniškega odbora tudi v glavni odbor. Ogorčeni vprašujemo: Kdaj se je za progo Motnik—Domžale izvolil lokalni odbor? Kdo ga je izvolil? Kdo je dobil od glavnega odbora pooblastilo, da naj vodi to reč? Naj ne mislijo liberalci, da si bomo pristaši S. L. S. v brdskem okraju pustili komandirati od peščice ljudi, ki nima sicer nobenega pomena več v našem javnem življenju. To se mora popraviti, in sicer takoj! Da se izvoli res ljudski lokalni odbor, bi bilo najbolj pametno, da vzame to reč v roke Kmečka zveza, ali pa naj kateri naših županov skliče vse župane in svetovalce, da se dogovore in da izvolijo moške svojega zaupanja. Če hočejo dati tudi kakemu liberalcu prostora v odboru, je njihova reč; na noben način pa ne bodo pustili, da bi se to važno gospodarsko vprašanje zlorabljalo v liberalne in politične namene. Reč je važna; pri zadnjih volitvah v čestni odbor pred nekaj dnevi se je že pokazal poguben vpliv liberalne zvijačnosti. Iz kmečkih občin so bili seveda naši moške v ogromni večini; in vendar so poleg drugih naših z večino glasov izvolili tudi Rahnetu vmes. Dokazovalo se jim je z železnico, češ, Rahne je za to potreben, da dobimo progo skozi Črni graben. Kako otročji je ta razlog! — Rahnetova pomoč v železniškem vprašanju ni vredna pol fajfe pepela. Kar se je naredilo, je Pestotnikovo delo in zdaj je vse v pravem tiru. Odločeval pa ne bo ne Rahne, ne lokalni, ne deželni železniški odbor, marveč ednole tehnik in vojak. To načelo je odobril tudi Rahne sam, ko je deželnemu glavarju izražal zaupanje in zahvalo. Pač pa bo Rahne, če se nam naša želja uresniči, kričal na vse pretege, da je samo on vse dosegel, in če se ne posreči, da bo z ogorčenostjo delal krivo našo stranko. Take reči so nevarne in zato smo zapisali te vrstice, da o pravem času pride potrebna jasnost med ljudstvo. Dolžnost vseh somišljenikov S. L. S. v Črnem grabnu in na Moravškem je pojasniti to zadevo. Saj imamo najlepši zgled, kako delajo liberalci za nas, iz državnega zbora. V železniškem odseku je tudi liberalni poslanec Hribar. Izročil so mu že zdavnaj, naj izdela poročilo o progi Polzela—Kamnik. To poročilo bi bilo že moralo priti na dnevni red. Poročila pa ni bilo, ker ni bilo Hribarja na Dunaj. Zato se tudi železniški odsek o tem ni mogel posvetovati. Če ima Rahne torej res kaj zmisla za našo progo, naj prime Hribarja in naj mu od svojih pristašev izreče zasluženega nezaupnico ter naj zahteva od njega, da odloži poročilo, ki po njegovi krivdi ni prišlo v razgovor. Bolezen nič ne izgovarja. Če je Hribar bolan potem je tembolj njegova dolžnost, da prepusti važno in nujno reč drugim, ki so zdravi in ki bodo svojo dolžnost izvršili. To je treba povedati ljudem, potem bo vsak pastir izprevidel, da ne more biti slabše, nego če

liberalci v okraju, ki je skoraj brezizjemno naš, hoče nositi prvi zvonec v kakem javnem vprašanju.

IZ DELEGACIJ.

Zunanje zadeve.

V včerajšnji seji odseka zunanjih zadev je kritikoval Grabmayr Kramarova izvajanja. Dr. Kozłowski je izjavil, da se temelji poljske politike niso izpremenili. Poljaki se vedno zavzemajo za moč Avstrije kjer edino so dobili zaščito svojega narodnega razvoja. Dr. Kramar je slikal prečno položaj. Graja, ker se izganjajo Slovani iz Prusije. Marckhla veseli, ker se zunanja politika ni izpremenila. Končno je še enkrat ponavljal Kramar v nekoliko drugačnih besedah, kar je bil že povedal v svojem prvem govoru. Udržal izjavlja, da bi bilo najboljšo, če bi Evropa proglasila Avstrijo kot nevtralen teritorij.

Bosenski odsek.

Vsi govorniki so izjavili, da so neupravičene ograde zahteve glede na Bosno. Glanz zahteva, naj se zveže ta Bosna in Dalmacija z monarhijo.

HRVAŠKI SABOR.

Sejo 30. t. m. otvori ob 11. podpredsednik dr. Superina; obisk je slab, virilistov ni. Od vlade sta navzoča Chavrak in Amruš, kasneje pride tudi ban Tomašić.

Dr. Prebeg vloži nujni predlog v zadevi gozdnih poškodb, Jalzabetičev predlog iz prejšnje seje se odkazuje gospodarskemu odseku. Poslanec Jalzabetič utemeljuje nato svoj predlog za reformo občinskega zakona. Poslanec dr. Pomper utemeljuje svoj nujni predlog, da vlada vse spise, ki se tičejo železniške pragmatike, predloži saboru. Pridružuje se Stjepan Radić, ki med ostalim imenuje koalicijo »bando 35 ljudi, ki jih veže revers«. Za nujnost govori tudi dr. pl. Nikolić, da pride resnica na dan, ko se njemu očita odgovornost za pragmatiko. Radić mu zakliče: »Bandenföhre!« Sploh je med vsakim govorom jako živahno: razburjenje in veselost se menjata ob raznih medklicih in boljših ali slabših dovtipih.

Po popoldanski uri interpelira dr. Mazzura radi pospeševanja industrije. Odgovarja ban Tomašić, ki v svojem govoru čisto brez vseh diplomatičnih olčšav imenom graja razne zagrebške liste, na koncu pa obljubi pomoč domači industriji. Interpelant se z odgovorom zadovolji.

Ob 6. uri zvečer se seja nadaljuje. St. Radić interpelira radi masreglovanja 21 finančnih uradnikov, ki so bili prestavljeni iz Varaždina, ker pri zadnjih volitvah niso glasovali za vladnega kandidata. Odgovarja ban Tomašić, ki zavrača napade na deželno finančno ravnanje, sicer pa izjavlja, da meritorno ne more odgovoriti, ker spada stvar v kompetenco skupne vlade Radić vzame odgovor na znanje, nakar ga hrupno napade opozicija. — Isti poslanec interpelira radi zavlačevanja zgradbe deželne bolnišnice v Zagrebu. Chavrak je odgovoril, da je še treba strokovnega izvida, ako je določeni prostor dovolj obsežen za 20 paviljonov. — Dr. Mažuranić konstatira prekršitev poslovnika, ker predsednik ni vprašal sabora, ako vzame članov odgovor v zadevi strahovanja finančnih uradnikov na znanje. Besedo poprima več govornikov, hrup tu in tam precejšen. Končno izjavi predsednik, da je debata zaključena. Velik hrup. Predsednik se ukloni in vpraša sabor, če vzame banov odgovor na znanje. Zadeva pride v roke odseka ad hoc. — St. Radić interpelira radi visokih kazni pri prestopkih proti lovskemu zakonu. Chavrak obljubi preiskavo in remedium. Radić z odgovorom ni zadovoljen, tudi sabor ga odkloni in pride stvar v poseben odsek. — Poslanec Babogredac interpelira radi kazni pri veterinarskih prestopkih; odkazano vladi.

Nato odredi predsednik prihodnjo sejo na 7. svečana in tudi dnevni red. Koalicija protestira. Ob 9. uri zvečer je seja zaključena.

Koalicija je še tisti večer nabrala podpise na predlog za sklicanje prihodnje seje že naslednji dan 31. januarja ter ga hotela še ponoči vročiti podpredsedniku Praprotoviću.

hrvaška saborska adresa

na kralja povdarja neomajno hvaležnost in zvestobo Hrvaške do vladarja. V najvišjem reskriptu omenjena neopazujena z Ogrsko glede tolačenja nagodbe jako kale državnoopravno razmerje obeh dežel. Pozdravlja kraljevo sporočilo, da se bodo s tem bavile regnikolarne deputacije. Dolžnost teh bo delovati na izpeljavo nagodbenih določil glede integritete teritorija kraljevine Hrvaške, Slavonije in Dalmacije. Pozdravlja se tudi sporočilo.

da se pravično reši vprašanje železniške pragmatike. Hrvaško ljudstvo bo šele potem mirno, kadar se bodo spoštovala njegova v nagodbi zajamčena prava in se svetosti njegovega jezika ne bomo nihče dotikal. Pozdravlja v reskriptu naznanjene zakonske načrte in izjavlja, da bo hrvaški sabor vedno stremil za tem, da bo njegovo delo prestolu v slavo in domovini v blagor.

Štajerske novice.

Š Društvo Z. S. P. oziroma celjska tiskarna je te dni sklenila, da stopi v likvidacijo, kar smo zvedeli iz zanesljivega vira. Isto je zahteval že dr. Benkovič pri občnem zboru koncem decembra 1910, isto hočejo doseči tudi udeležene posojilnice, da rešijo svoje vloge; težko je tedaj razumljivo, čemu je bilo treba šele takega pritiska, da je odbor izpolnil svojo obljubo. Likvidacija se tedaj na vsak način izvrši, seveda se liberalci kruto varajo, če mislijo, da bodo po svoji glavi delali definitivne bilance in odpisavali vloge posojilnic. Strah, povzročen po provizijski zatvoritvi podjetij vendar ni bil odveč.

Š Likvidacija Z. S. P. se bo mirno izvršila; liberalci naj le sami skrbijo, da bodo vzdržali svoja podjetja, kakor mi svoja, saj naše posojilnice pa naj puste v miru. Grdo laž so raztrosili, da je dr. Benkovič zahteval likvidacijo po celjskem magistratu; če bi se tudi društvo razpustilo, bi se podjetja ne zatvorila in likvidacija bi izvršil poseben odbor, izbran iz članic samih. — Res skoro bo potreba posebnega lista, da ovržemo vse laži, s katerimi operirajo liberalci da zakrijejo svoje namene.

Š Monoplan se je zgradil zadnji čas v Mariboru, in sicer po načrtu znane aviatškega športovca Oskarja pl. Rziha. Monoplan tehta 300 kg, ima 22 kvadratmetrov ploščine in en motor 50 konjskih moči. Bomo videli, kako se bo obnesel.

Dnevne novice.

+ Deželni zbor kranjski. Čujemo, da se snide deželni zbor v kratkem, najbrže 11. t. m., da sklene melioračni zakon po besedilu, kakor je dogovorjen med deželnim odborom in vlado. Zajedno bode deželni zbor sklepal tudi o melioračnem posojilu v znesku 10 milijonov K za vodne in druge zgradbe za izboljšanje kmetijskega gospodarstva.

+ Višek nasilja. Našim avstrijskim Nemcem raste vedno bolj greben, avstrijska vlada pa je danes tako slaba, da se ne upa nastopiti zoper najhujsa nasilstva nemškega nacionalizma. V Dečinu so Nemci sredi decembra 1910 djali na proskripcijsko listo 8 čeških hišnih posestnikov, 7 privatnikov, 15 državnih uradnikov, 28 železniških uradnikov, 19 slušateljev kmečke šole, 131 poslov, 52 črevljarjev, 15 mesarjev, 48 delavcev, 50 izvoščkov in hišnikov, 24 branjev, 9 natakaric in 8 opekarskih delavcev, ker so se za Čehje zapisali, z ženami in otroci vred jih je bilo 700. Ta proskripcijska listina, ki je bila v več tisoč izvodih natisnjena in je Nemce pozivala na boj kot zoper te ljudi, seveda ni bila od c. kr. pravdnika konfiscirana, temveč se je nemoteno kolportirala, dasi vsebuje tak čin vnevanje sovraštosti zoper člane drugega naroda, razun tega pa jih hoče gospodarsko oškodovati. Ampak to ni vse. Še bolj zanimivo je namreč, da se je v Dečinu, kljub temu, da se je 700 ljudi za Čehje zapisalo in so jih Nemci zato konfiscirali, našlo zdaj uradno samo — 55 Čehov! Sleparija se je sama izdala. — V Celovcu c. kr. deželna vlada še danes ni odgovorila na rekurz slovenskega železniškega uradnika, ki se je pritožil zoper to, ker so ga kaznovali z globo, ker je slovensčino za svoj občevalni jezik navedel z motivacijo, da je v dotičnem mestu občevalni jezik za vse in vsakega edinole nemški. Pač pa oblast preganja Slovence v kranjski deželi, ker je Slovincem na Kočevskem predaval! Res, avstrijska vlada ima danes zvezane roke nasproti nemškemu radikalizmu in je prisiljena svoje slovenske podanike njim na ljubo preganjati.

+ Socialnopolitični odsek je razpravljaval danes o vpeljavi osemurnega delavnega dne v onih podjetjih, kjer se dela nepretrgano noč in dan. To so osobito železne tovarne, cukrarne, kemične tovarne itd., v katerih traja delavni čas dvanajst ur. Po dolgi in zelo zanimivi razpravi se je sklenilo, da se zadeva izroči pododseku petih članov, ki ima zbrati potrebni material in napraviti konkretne predloge.

+ O neslavnem koncu pastora Hegemanna nemško liberalno in radikalno časopisje kot grob molči, celo »Alldeutsches Tagblatt«, ki sicer izlepa

ne odneha, ne ve niti ene besedice o celi stvari, čeprav je bil Hegemann njegov najmarljivejši sotrudnik. »Grazer Volksblatt« je junaštva tega moža, prvoboritelja »čistega evangelija«, tako odkril, da je zaprlo vso sapo glasilom Los-von-Roma. Ubogi Hegemann! Zdaj, ko je padel, ga niti z eno besedo ne vzamejo v zaščito. Nam se mož res smili. Garal je in se trudil za vsenemško idejo in protestantizem, zdaj pa se živa duša več zanj ne zmeni.

— **Goriški deželni glavar** g. Pajer lo menda res odstopil, kakor poroča »Eco«, toda šele potem, ko bo obhajal petdesetletnico svojega političnega in upravnega delovanja. Malčko v Avstriji se sme ponašati s takim jubilejem na politično tako važnem in težavnem mestu, kakor je glavništvo v slovensko-laški deželi.

— **Številke**, ki se glede ljudsk ga štetja zdaj druga za drugo objavljajo, jasno kažejo, da so Slovencev našli dosledno povsod za povprečne tretjino manj kakor pred desetimi leti. Vseh nas bode torej po vsej priliki le 60.000! Sleparska akcija Volksrata se je s pomočjo c. kr. deželne vlade torej izborno posrečila.

— **Število Nemcev** je po mnogih krajih na Češkem kljub vsem sleparstvom Volksrata rapidno padlo.

— **Tržaški c. kr. namestnik** princ Hohenlohe ostane na svojem mestu in so vesti o njegovem odstopu neutemeljene, kakor poroča uradni »Fremdenblatt«.

— **Med kamniškimi liberalci** ima vodilno besedo nek pijanček, ki sedaj s pomočjo liberalnega štaba trosi pesek v oči nerazodnim liberalnim backom v dolgovoznih člankih v »Sl. Narod« o zadnjih korporacijskih volitvah, uporabljajoč vse psovke liberalnih in mokraskih listov. V teh člankih se taji najbrutalnejša samovoljnost in javnost slepi, kakor bi se bile volitve vršile strogo korektno. Koliko vredna je bila ta korektnost, pove poleg drugih že v »Slovenec« objavljenih nepravilnosti nadalje dejstvo, da so liberalci volili s falzificiranimi pooblastili. N. pr. Frančiška Traven je po volitvi trem pričam odločno zatrdila, da ni dala liberalcem nikakršnega pooblastila in vendar so liberalci za njo volili. Uganka so tudi pooblastila iz Amerike in nekatera od drugod.

— **Nomen omen.** Zoper odredbo škofa dr. Nagla je protestiral med drugim na Dunaju tudi društvo »Österreichischer Reichsverein«. Govorila sta občinski svetovalec Hraba in neki dr. Eselski. Oba moža se prištevata kršč. socialcem. Upati je, da bodo ti shodi imeli to dobro posledico, da se bo kršč. soc. stranka na Dunaju iznebila različnih — Eselskijev.

— **Grdi napadi.** V zadnjem času je bilo brati v »Gorenjcu« parkrat zelo nizke napade na župana in deželnega poslanca Ivana Zabreta. Kovali so se tisti članki v znani gostilni na Kokrici. Nikdar se ni poskušalo odgovarjati na neumnosti, skovane v pribežališču discipliniranih učiteljev. Na zadnjo nesramnost, katero je priobčilo glasilo mladinov in »Gorenjec«, da je deželni poslanec Ivan Zabret napadel svojega poslovođa z nožem, ker je bil naprednega mišljenja in ker je čital »Jutro«, pa je odgovoril Ivan Zabret s tožbo. Tožil je Ivana Prešerna, ki je raznašal te vesti. Ivan Prešeren je bil namreč tisti napadenec, kakor je okrog pripovedoval. Dne 31. jan. bi se imela vršiti razprava proti tožencu. Toženec je pa pobegnil. Take informatorje imata »Jutro« in »Gorenjec«.

— **Umrl** je v Mengšu v 69. letu starosti g. Matevž Hribar, bivši posestnik in Slamenkar.

— **Današnje število »Slovenca«** smo poslali samo onim p. n. naročnikom, ki so pravočasno izpolnili svojo dolžnost kot naročniki-plačniki. Taki po prejemu naročnine pa dopošljejo vse zastale številke onim, ki smo jih jim danes pridržali.

— **P. n. »Domoljubovi« poverjeniki in nabiranci** naj izvolijo opozoriti zakasnele plačnike, naj nemudoma dopošljejo naročnino, ker se jim sicer ustavi nadaljnje pošiljanje.

— **Drožarna Josipa Košmerl**, Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 8, poslala je že drugi večji znesek naši »Slovenski Straži« za obmejne Slovence. Kakor se vidi, napreduje to edino domače slovensko podjetje. Pa kako bi ne, vsaj je blago v istini izvrstno in cene drožam konkurenčne. Izmed obilnih podjetij doslih pohval naj omenjamo v kratkem značilno pismo strokovnjaka: »Drožarna Košmerl, Ljubljana! Preizkusil sem Vaše drože opetovano in se prepričal, da so res jako dobre in da lahko nadomestujejo vsaki drugi izdelek. Pošiljajte mi jih torej vsaki teden itd. Ernest Drčar l. r., pekarija, Šmartno pri Litiji, 13. januarja 1911.«

Tako piše strokovnjak. Mi pa pravimo: Trgovci in peki, naročujte te drože. Ti, slovenska gospodinja, pa jih zahtevaj povsod, kjer kupuješ svoje potrebščine. Povsod morajo biti v zalogi naše drože v korist obmejnim Slovincem!

— **F. rečenje uradnega poslovanja.** Dr. novembra m. l. je prišla patrulja — kr. finančne straže, obstoječa iz enega nadpaznika in treh paznikov, v hišo Jožefa Burje, posestnika v Markovem ter mu javila, da leti nanj sum, da ima v hiši skrit kotel, ki ga rabi za napravljanje žganja. Vzlic temu, da je obdolženec to zanikal, so našli kotel s kapo in hladilno cevko. Obdolženec je pa paznikom kotel iz rok iztrgal, enega paznika zagrabil za prsa in ga vrgel iz sobe; nato dvignil težak sodček in grozil z njim komisiji, konečno pa iztrgal še hladilno cev, in jo na kolenu zvil. Nekemu pazniku je zapretil, da ga bode raztrgal, če ga dobi na samem. Možakar je moral to korajžo plačati z 10tedensko težko ječo.

— **Dobro jo je skupil.** Štefan Škrt, 28 let star, iz Kala pri Kanalu doma, delavec brez stalnega bivališča, je nepopoljšljiv tat. Zadnjo večjo kazen je prestal dne 19. januarja m. l. Nekaj časa je pošteno živel, potem pa je zopet zašel na kriva pota. V poletnem času je v Podbrdu in v Bohinjski Bistrici izvršil na jako premeten način dvojno goljufijo. Obakrat je prodajal živino, ter mesarja Tomaža in Petra Groharja opeharil za aro vsacega po 400 K. Dne 10. novembra je pa prejel od krčmarja Jakoba Kavčiča v Trziču 10 K, katere je dobil za predujem za prodani krompir, katerega pa obdolženec nikoli imel ni. Kradel je tudi živinske potne liste po raznih sejmiših ter jih rabil kakor živinski kupčevalec. V noči na 15. novembra m. l. je v Brezji ukradel Jakobu Grašiču par volov, vrednih 560 K. v noči na 17. novembra m. l. pa v Roženberku Antonu Zupančiču tudi par volov, vrednih 960 K. Vkrade no živino je isti dan naprej prodal. Obdolženec vse priznava. Sodišče ga je obsodilo na 3 leta težke ječe, potem pa se odda v prisilno delavnico.

— **Utonil** je v nedeljo, dne 29. januarja, 15letni Franc Sešič iz Avguštin pri Kostanjevici. Šel je z malim sodčkom na vodnjak po vodo. Vodo je zajemal na ta način, da je na vrvi navezan sodček spustil v vodnjak. Ko je napolnjenega hotel potegniti iz vodnjaka, mu je na ledenih tleh spodletelo, zgubil je ravnotežje in na glavo padel v vodo.

— **Prestolonaslednik na Hrvaškem.** Na gradu grofa Mailatha v Dol. Miholcu delajo priprave za sprejem prestolonaslednika Frana Ferdinanda, ki dojde meseca marca s soprogo na lov na kljunače.

— **Umrl** je v Šiški trgovec g. Michael Deu.

— **Umrl** je v Sarajevu hrvaški pisatelj oficial Adalbert Kuzmanović.

— **Mraz v Gorici.** V torek zjutraj je v Gorici bilo 6° mraza, ponoči pa 7°. To je za razvajene Goričane bridka poskušnja.

— **Odlikovanje.** Cesar je imenoval predsednika okrožnega sodišča v Novem mestu, dr. Jakoba Kavčiča, za dvornega svetnika povodom njegove vpokojitve.

— **Umrl** je v Varaždinu oče zagrebškega nadškofa koadjutorja dr. Bauera — Anton Bauer v visoki starosti.

— **Zagreb** ima po zadnjem ljudskem štetju 3828 hiš, 17.861 zasebnih stanovanj in 78.956 prebivalcev (75.496 civilnih in 3460 vojakov). Ako se prišteje začasno odsotne osebe, šteje Zagreb okroglo 80.000 prebivalcev; prirastek zadnjih 10 let znaša okroglo 18.000 duš.

Rusinske stranke in struje v Galiciji.

Rusini v Galiciji se dele glavno v dva tabora: Ruski in ukrainski. Prvi se imenujejo tudi moskalofilski, drugi pa narodni. Državnih poslancev ima ruska stranka pet, ostali so pa ukrainski. Veliko ugodnejše razmerje se pa predstavlja za rusko stranko v galiskem deželnem zboru, kjer imajo tretjino rusinskih poslancev. Pri zadnjih dveh deželnozborskih volitvah je namreč cesarski namestnik vsaj na tiho in posredno podpiral moskalofile, kar je bilo tudi glavni vzrok, da so ga Ukrainci ubili. Sovražstvo med obema strankama je divje in strastno, kot težko kje v političnem življenju.

Ne sme se pa misliti, da je tudi ljudstvo tako strogo ločeno na te dve stranki. Rusinski prebivalec pravi, da govori ruski jezik in se priznava ruski cerkvi, ve pa, da je nekaj drugega od Velikorusa, katerega imenuje Moskala. Izraz ukrainski je pri njem tuj in vpeljan šele umetnim potom v najnovejšem času. Ravno tako neopravičen in

slovnično napačen je pa tudi pridevek rusinski. Prebivalec imenuje sebe Rusina, kakor Turka Turčina, Angleža Anglikana in tako dalje. Jezik se pa imenuje ruski, turški, angleški itd. Narodnost pa: ruska, turška, angleška itd.

Clovek je res v zadregi, kako bi imenoval te ljudi. Ako rečeš, da so ruske narodnosti, je nevarnost, da jih zamenjaš z Velikorusi. Tudi te bodo Ukrainci in deloma tudi Poljaki postrani pogledali, češ, da si Moskalofil. Rabiti izraz »ukrainska narodnost«, je tudi težko, ker izraz »ukrainski« je pravzaprav samo zemljepisni, ki je včasih, za poljskih časov, pomenil sedanjo južnozahodno Rusijo, a se ni raztezal nikdar na vzhodno Galicijo. Za označenje prebivalstva vzhodne Galicije je bil vpeljan šele v najnovejšem času umetnim potom in se ni še udomačil. Izraz »rusinski« je pravzaprav slovniška spaka, ki se v ruskem in poljskem jeziku ne more rabiti. Izraz »Rutenci« in »rutenski« sta germanizma ali latinizma, ki sta bila v življenje vpeljana šele od avstrijske birokracije, ki jo je pobrala iz starih listin. Izraz »maloruski« in »Malorusi« je nekoliko razglavljen, ker tega prebivalstva pravzaprav ni malo, ampak je za Velikorusi najštevilnejši slovanski narod. Tudi se ne prilega dobro Galiciji, ampak kvečjemu še južni Rusiji ter je sploh poznejšega izvora in se je začel splošno rabiti šele za časov cesarice Katarine v ruskih uradih.

Imamo torej zanimiv slučaj, da po številu prebivalstva drugi slovanski narod na svetu pravzaprav še nima prikladnega imena.

Ne smemo pa misliti, da sta ruska in ukrainska stranka v sebi enotni in edini. Vsaka razpada zopet na več struj in frakcij.

Na strani Moskalofilov stoje takozvani Svetojerci. K Svetojercem spadajo nekateri kanoniki stolne cerkve in drugi udje rusinskega višjega klera ter nekaj mož, ki so z njimi v zvezi. Bil je čas, ko so Svetojerci vodili rusinsko politiko, sedaj so pa zgubili že skoraj popolnoma svoj pomen. Važno besedo imajo samo še pri nekaterih starih zavodih in ustanovah, kakor pri Stavropigiji, ki ima knjižno in tiskarno, pri Narodnem domu itd. Svetojerci so bili predvsem skrajno konservativni, katerih cela politika je obstala v tem, da se ne bi ničesar spremenilo. Zlasti so bili v vedni bojazni, da ne bi se v Rimu kaj dotaknili njihovih cerkvenih obredov, ki morajo ostati večno neizpremenjeni, pa naj se je tudi tekom časa vrnilo med nje dokaj napak. Nasproti avstrijski vladi so bili skrajno lojalni. Vendar so stali po svojem duhu bližje pravoslavju in ruskega carizma, kakor pa katoličanstva in Avstrije.

Rutenci so bili pravzaprav neka nijansa Svetojercev. Rutenci so bili predvsem konservativni Avstrijci, doma pa popolnoma nedelavni, katerih ideal je bil, da bi ostalo vse pri starem. Svetojerci in Rutenci so sedaj v ruski stranki popolnoma izgubili vajat iz rok in se umaknili iz javnega življenja. Rutencem bi prištevati državnega poslanca dr. Korola, Svetojercem pa župnika in državnega poslanca Davidjaka, dasiravno je znatno naprednejši od pristnih Svetojercev.

V zadnjih letih se je pričela med Moskalofili mlajša struja, ki je bila nezadovoljna z vlado starih elementov in je sedaj dobila vajat v roke. Toda tudi ta mlajša struja se deli na več frakcij. Najlože jih razumemo, ako jih primerjamo s strankami v ruski dumi.

Med njimi je struja ruskih narodnjakov, ki odgovarja skrajni stranki v ruski dumi. Ta struja je podpirana z ruskimi rublji in predstavlja pravzaprav rusko iredento v Avstriji. Oni sovražijo cerkveno unijo in avstrijsko vlado ter bi se najraje takoj politično združili z Rusijo pod vodstvom svetega sinoda in pravoslavnega absolutističnega carja.

Dalje so v tem taboru elementi, ki bi se dali primerjati z ruskimi kadeti. Ti se smatrajo za Ruse in zahtevajo kulturno in pač tudi politično zvezo z Rusijo, toda ta Rusija naj bi bila ustavna država po uzoru stranke ruskih kadetov.

Ne manjka tudi med Moskalofili elementov, ki bi na Ruskem našli sorodne duše v stranki Trudovikov ali stranki dela. Ti gredo dalje od kadetov in stoje v socialnem programu na stališču agrarnega socializma.

Ruska ali Moskalofilska stranka nikakor še ne izumira, ampak se v zadnjih letih prenavlja in radikalizira v gori navedenih smereh. Lahko se reče, da pripada tej stranki dobra tretjina akademične mladine in približno tudi tretjina ljudstva. Seveda je pri ljudstvu odvisno od tega, kdo ume med njim agitirati in ga dobiti pod svoj vpliv.

Na strani Ukraincev stoji frakcija, katere glasilo je list »Ruslan«, načelnik pa profesor Aleksander Barvinskij. Ta stranka je odločno katoliška, stoji na avstrijskem stališču in ni tak sovražna Poljakom, kakor druge; močno je pa nasprotna Rusiji. Po svojem programu bi jo lahko imenovali rusinsko - krščansko - socialno stranko Barvinskij je izobražen, pošten in razumen mož, ki pa nima velikega vpliva med narodom. Svoj čas je bil predsednik Rusinskega kluba na Dunaju in je za časov ministra Badenija sklenil poljsko - rusinsko slogo, ki se je kmalu razbila in pokopala pod svojimi razvalinami tudi Barvinskoga. Zadnji čas se pa zopet energičneje giblje. Dnevnik »Ruslan« se je letos znatno povečal in zbral okrog sebe nekatere uglednih sil, vseučiliškega profesorja Studinskoga, profesorja Suško, dr. Makoveja itd. Svoj vpliv ima v nekaterih društvih in zavodih, kakor: Pedagogično društvo, ki vzdržuje privatno gimnazijo in konvikto, Šolski Hospodar, naša gospodarska zveza itd. Metropolit Szepticki podpira energično njegibanje in med delom duhovščine in svetne inteligence dobiva pristašev. Če bo zamoglo potegniti za sabo širše kroge, pokaže prihodnost.

Središče in glavna četa Ukraincev je takozvana ukrainska narodna stranka, katere glasilo je največji rusinski dnevnik »Dilo«. V navadnem govoru imenujemo tudi to stranko samo kratkomo Ukrainci. Ta stranka stoji na narodno - socialnem stališču, polja enako strastno Ruse, kakor Poljake, v politiki je radikalna, v socialnem vprašanju agrarno - socialistična, v verskem svobodnomiselna in protikatoliška. Toda računati mora z dejstvom, da k nji pripada večina rusinske duhovščine in mora radi tega včasih nekoliko skrivati svoj verski liberalizem. V slovanskem vprašanju je naravnost germanofilska ali pravzaprav prusofilska ter deluje roka v roki s pruskimi in avstrijskimi Vsenemci.

Skrajno levo krilo Ukraincev tvori takozvana radikalna stranka, katere duševni oče je bil kijevski profesor Dragomanov, sedaj jo pa vodita Pavluk in Frank, v državnem zboru jo pa zastopajo dr. Trylovskij, Bačinskij in Budzynovskij. V zadnjem času je nastal hud razpor med radikalci samimi, tako da lahko stranka razpade ali vsaj močno oslabi. Tudi v narodni ukrainski stranki je razpor. Radikalnejši elementi hudo napadajo voditelja Kosta Lewickega radi njegove preveč zmerne taktike. Radikalci so hudo antiklerikalni in sploh antiverski, v gospodarskem vprašanju je njihova glavna zahteva »skupnost vseh zemljišč«. Vsa zemlja naj postane skupna last. Drugače se močno bližajo socialistom.

Poleg teh glavnih taborov, ruskega in ukrainskega, obstoje med Rusini še stranke, ki nastopajo čisto same zase. Soc. demokratje imajo mnogo pristašev tudi med kmečkim prebivalstvom in imajo celo poslance izvoljene od kmetov na deželi. Pojavlja se tudi narodno-socialna stranka, o kateri se še ne ve, kako se bo razvila in kaj bo delala.

Duhovniški vestnik.

— **Duhovsko podporno društvo za ljubljansko škofijo** sklicuje na dan 22. februarja ob 10. uri dopolodne v dvorani Katoliške tiskarne izredni občni zbor. Na dnevnem redu je sprememba pravil z ozirom na hospic, ki ga je društvo zgradilo ob Bohinjskem jezeru. — Spremembe se nasvetujejo pri § 4, 5, 6, 7, 8, 14 in 21. — Iz imenika pri društvenem računu za leto 1910 bodo spoznali gospodje, da se je v tem letu število udov zmanjšalo. Nekaj udov je kljub večkratnim opominom zaostalo več let s plačilom, in so se morali z ozirom na § 9. društvenih pravil izbrisati; drugi so svoj odstop naravnost odboru naznanili. Vsled tega pojava podpisani odbor vljudno prosi v prvi vrsti dekanjske poverjenike in tudi vse druge člane, naj ostanejo tudi dalje zvesti društvu, naj pri konferencah ter pri vsaki drugi priliki toplo priporočajo gospodom, naj k društvu pristopijo. Slišijo se vsakovrstne pritožbe in izgovori; nekateri se boje, da bi se poslana letna plačila ne izgubila. Da se temu strahu odpomore, se priložijo vsakemu računu pošne položnice, po katerih lahko vsak zase letnino pošlje naravnost odboru brez stroškov in obdrži v rokah prejemnico za dokaz, ako je ne odda dekanjskemu poverjeniku pri konferencah. Drugi zopet pravijo, da odbor daje podporo tudi takim, ki je niso potrebni. To je jako neverjetno, in če se res kdaj tako zgodi, verjemite, ni temu odbor kriv. Saj odbor vselej povprašuje poprej dotične dekanjske poverjenike in dva zaupnika, in nikomur ne podeli podpore, kateri ni od

ih priporočen. Ti pa gotovo bolj vedo, da je prosilec potreben ali ne, kot odorniki, ki bivajo večinoma v Ljubljani. Nekateri mislijo, čemu bi pristopali k društvu saj podpore ne bodo nikoli potrebovali in ne prosili. — Naj Boga hvalijo, če je tako, da jim ni treba prositi, ker so zdravi in naj podpirajo prispevki svoje duhovne sobrate, ki so semtertja podpore krvavo potrebni. Kaj bi pa bilo z društvom, ako bi pristopali le tisti, ki sami potrebujejo podpore! Vsak stan ima dandanašnji svoja stanovska podpora društva, dan za dnevom dohajajo duhovnikom domače in iz tujih dežela ustemenene pismene prošnje za pomoč bolnim in tudi zdravim. Ali bomo tedaj na svoje potrebne duhovne sobrate pozabili in jih zapustili. Naj torej zanje odprejo srca in roke in naj bi bili vsi duhovniki člani našega tako zelo potrebnega društva! — Društvo je pretečeno leto z ogromnimi stroški zgradilo levo višiče ob Bohinjskem jezeru, kjer se nudi našim duhovnikom v svežem planinskem zraku najlepša prilika za okrepčilo po napornem duševnem delu. Žal, da niso vsi stroški že pokriti. Mnogo duhovnikov je darovalo znatne vsote za stavbo, mnogi so obljubili prispevke. Društvo se obrača z nujno prošnjo na duhovnike, člane in nečlane, da po svoji moči prispevajo za to koristno podjetje. Imena darovalcev bomo v listu priobčili. — Odbor.

Glasba.

Anton Grum: Deset obhajilnih pesmi in dve v čast presv. Srcu Jezusovemu za mešani zbor. Založil skladatelj. Prodaja Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Cena 1 K. — Z veseljem konstatujem dejstvo, da je g. Grum od lanskega leta v kompoziciji precej napredoval. Stroga in odločna, a stvarna in pravična kritika, s katero sem zavrnil v lanskem »Cerkv. Glasb.« (št. 8, str. 64) njegov »V ponižnosti klečimo« in »Pet Marijinih«, je imela, kar razvidim iz ravno izišle zbirke, prav dober uspeh. Sedanja zbirka evharističnih pesmi lahko z mirno vestjo priporočam našim cerkvenim pevovodjem in sem prepričan, da bodo naši cerkveni pevci te Grumove pesmi istotako radi peli, kakor p. Angelikove. Saj so si v mnogem oziru podobne: kratke, preproste, ljubke. Kakih posebnih originalnih melodij sicer ta Grumova zbirka ne podaja, a v harmoničnem oziru je pa vendarle skoro vsaka pesem več ali manj zanimiva. Istotako korakajo posamezni glasovi dosti samostojno in smem vsled tega o teh pesmih trditi, da ne temelje le na harmonični, ampak vsaj deloma tudi na kontrapunktični podlagi. — Pri zadnji pesmi (Maša na čast presv. Srcu Jezusovemu) se mi zdi, da je v III. zistemu 3. takta na III. dobi tiskovna pomota, oziroma primernejši bi bil na vsak način v altu g mesto fis. Drugo je vse v redu. — St. Premrl.

*** Cerkvena pesmarica** za učence slovenskih ljudskih šol. Založil D. Fajgelj, op. 163. Izdaja za organiste 1 K 20 h, izdaja za učence 40 h. V Ljubljani 1900. Katoliška bukvarna. — Ta od slovenskih glasbenikov pohvaljena in od c. kr. naučnega ministrstva za slovenske ljudske šole dovoljena pesmarica obsega mašne, obhajilne in Marijine pesmi, nadalje pesmi cerkvenega leta (adventne, božične, postne, velikonočne, za Križev teden, Duhovo in presveto Rešnje Telo) ter še nekatere razne pesmi za učence dvoglasno. Vse pesmi se lahko pojo tudi enoglasno. Napevi so lahki, melodiozni in cerkveno dostojni ter so se zategadelj hitro udomačili ne samo v šolah, ampak tudi na cerkvenih korih. Partitura kaže dovršeno fakturo in pravi cerkveni slog, kakor sploh vse skladbe za orglje pokojnega mojstra D. Fajgelja.

(Glasovi o Janko Lebanovi: »Zbirki cerkvenih pesmi«.) O tej »Zbirki« piše odlični štajerski učitelj in organist: »Zbirka mi ugaja skozinsko. Pesmi so v narodnem duhu, torej iz naroda za narod.«

Stolni kapelnik, učitelj glasbe in petja v semenišču in na kr. real. gimnaziji v Senju pa piše:

»Pesmi mi jako ugajajo, ker so v lahkem stilu in jih diči lepa, da, briljantna harmonizacija. Pravi bliser vseh pesmic pa je II.: »K Tebi, Marija...« Ta skladba človeka kar dirne, ako jo le razumeva. Kadar je skladatelj zlagal to skladbo, je bil gotovo sladko-otožno ginjen. Sicer iz vseh pesmic vedje sentimentalni duh.«

MINISTER ZA HRVAŠKO

postane po poročilih listov ali bivši ban grof Teodor Pejačevich ali pa nadžupan Gjuro Dedović.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veseljih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Po svetu.

Ivan Orth — proglašen za mrtvega. Danes, 1. februarja, poteče rok, ki je bil določen za proglasitev Ivana Ortha, bivšega avstrijskega nadvojvoda, za mrtvega. Ker se v določenem roku nihče ni oglasil, ki bi vedel kaj določnega o Ivanu Orthu, se ga bo v doglednem času proglasilo za mrtvega. Orthova zapuščina znaša 3 milijone kron.

14letni roparski morilec. Iz Hamburga poročajo: V Aarhusu, severnem Jütlandu, so aretovali 14letnega dečka Roberta Maritzel, ki je pred nekaj dnevi umoril in ropal v Saebju neko staro žensko. V zadnjem času so se večkrat ponavljali napadi na stare ljudi, katerim je nek mlad deček z napetim revolverjem v roki ropal denarice. Ena izmed napadenih žensk je tako natančno opisala mladega roparja, da so ga mogli aretovati v osebi zgoraj omenjenega dečka. Maritzel je priznal svoje zločine.

Štirje otroci zgoreli. Iz Poznanja se poroča, da so se v Šeparnovem igrali štirje otroci v starosti od 1 do 5 let v sobi pri peči. Staršev ni bilo doma. Iz peči se je raztreslo oglje po tleh, vsled česar je nastal v stanovanju ogenj. Kljub takojšnji pomoči so našli otroke že mrtve.

Boj za Tolstojev dedščino. »Berliner Tagblatt« poroča iz Peterburga, da namerava eden Tolstojevih sinov prodati Jasno Poljano, in sicer za pet milijonov kron, nekemu konzorciju. Za tem konzorcijem tiči menda ameriški milijonar Rockefeller, ki namerava baje v Jasni Poljani sezidati tovarno za kmetijske stroje. Nek drug Tolstojev sin pa se menda trudi, da bi Jasno Poljano kupila ruska vlada. Z druge strani se tudi poroča, da se brani izročiti Tolstojeva hči Aleksandra rokopise svojega očeta, kar pa ji ne bo mnogo pomagalo, ker obstoje prepisi teh rokopisov, kakor se zatrjuje.

Cesar Viljem — častni doktor. Profesorji nemške univerze v Pragi imajo velike skrbi. Sklenili so imenovati nemškega cesarja Viljema za častnega doktorja, menda zaradi njegovih »za slug na polju znanstva«. Promocija, ki se bo vršila v Berlinu, je bila prvotno določena na 5. februarja, a se je preložila, ker dunajska kabineta pisarna našemu cesarju še ni predložila spisa, v katerem prosi praška nemška univerza za dovoljenje te promocije. Tri tedne po dovoljenju našega cesarja bo deputacija profesorjev praške nemške univerze promovirala nemškega cesarja za častnega doktorja na njegovem cesarskem gradu v Berlinu po običajih te univerze. Prepričani smo, da bo cesar Viljem lepo in dolgo govoril, ko bo prejel diplomu medicinske fakultete nemške univerze v srebrni kaseti.

Morganatični zakon angleškega kralja. Več londonskih listov prinaša vest, da sta uvedla attorney-general in solicitor-general v imenu angleškega kralja Jurija sodno postopanje proti časnikarju Edvardu J. Mylius. Sodna razprava se vrši 1. februarja pred lordom višjim sodnikom, in sicer pred posebnim sodiščem. Vsa zadeva je v zvezi s poročilom lista »The Liberator«, ki izhaja v Parizu in v kateri poroča, da je stopil kralj Jurij še kot valeski princ v morganatični zakon na Malti s hčerjo nekega admirala. Mylius je bil lani 26. decembra aretovan, ko ni mogel položiti kavicje 240.000 K. Vest o morganatičnem zakonu kralja Jurija s hčerjo angleškega admirala je že zelo stara. Najprej se je pojavila ob poroki valeskega princa, a od tedaj je ni nihče ovrgel. Ko je valeski princ zasedel angleški prestol, so jo privlekli zopet na dan nekateri angleški listi, ki pa so vsled previdnosti navajali v dolgih člankih francoske in ameriške liste. Značilno je, da ime dotične admiralove hčere ni določno znano, kajti listi so prinašali tozadevno različna imena. Menda je izšlo iz tega morganatičnega zakona tudi več otrok.

Izseljevanje v Indijo. Glede na položaj avstrijskih podanikov, ki iščejo v Indiji dela in zaslužka, je dobilo c. kr. trgovsko ministrstvo naslednje poročilo: V zadnjem času se prav pogosto dogaja, da prihajajo avstrijski državljani preko Trsta v Bombaj v Indijo iskat dela in zaslužka, ne da bi preje poznali ondotne delavske razmere. Večina teh ljudi je vrhutega brez denarnih sredstev. V Indiji po večini domačini opravljajo razne obrte, ker delajo takorekoč napol zastoj. Tista peščica Evropecev, ki najde zaslužek, so strokovno izvežbani delavci, n. pr. strojevodje, mehaniki, elektrotehniki itd. Vsi ti pa morajo biti poleg svoje strokovne izobrazbe veščji poleg angleščine tudi jezika domačinov. Takih služb pa je malo in še pri teh dajejo prednost Angležem. V takih razmerah se mora resno svariti pred lahkomišelnim izseljevanjem v Indijo.

Mažarska surovost. Nek siromašen medmurski dijak se je o praznikih peš napotil v svoje rodno selo. Na potu med Cakovcem in Čerešnjami ga je prevladal mraz in trud, da se je zgrudil v sneg in pričel zmrzavati. Mimo njega je šlo več Mažarov, ki jih je klical na pomoč, a ti, čuvši hrvaško govorico, so šli zaničljivo mimo. Še le ko so v vasi začeli praviti, da leži ob cesti nek Hrvat in zmrzuje, kar da mu je čisto prav, so se odpravili hrvaški vlačanje na pomoč nesrečniku. A prepozno, bil je že mrtev. Celo oblast se zanima za te »dobre« Mažare in je uvedla preiskavo.

Pismo Božiču. Iz Győra na Ogrskem se poroča: 10letna hčerka mestnega uradnika Csaricsa je pisala nekaj dni pred Božičem v svoji otroški domišljiji pismo na »Gospoda Jezusa Kristusa v nebesih«, v katerem je prosila za Božič punčko in zraven tudi primerne oblačilca. Iznajdljiva pošta je pismo odprla ter ga poslala győorskemu škofu grofu Nikolaju Esterhazyju, ki je deklici izpolnil prošnjo in ji poslal za božične praznike zaželeno punčko.

Italijanski parlamentarci tihotapci. Mestni carski urad v Rimu trdi, da je neka tovarna špirita, ki ima skladišče pred mestom, oskodovala mesto za pol milijona kron na carini. Solastnika trdijo sta dva italijanska poslanca. Socialisti nameravajo sedaj zaradi te afere interpelirati v italijanski zbornici.

Smrt starega ogrskega revolucionarja. Iz Budimpešte se poroča: V občini Nemes-Apati je umrl 24. t. m. 114 let stari Koloman Fabri, ki se je udeležil za čas ogrske vstaje 11 bojev. Bil je do zadnjega časa še čvrst in čil ter je pri zadnjih državnozbornih volitvah še krepko agitiral za Košutovo stranko.

Delavski dom nameravajo zidati v Zagrebu.

Zanimiv kazenski slučaj imajo v Zagrebu. Ondi je bila nedavno obsojena na 10 let težke ječe neka Roza Leljak, ki jo je zapeljal znani arhitekt Gross, čegar »nevesta« se je nedavno ustrelila. Leljak je imela dete, za katerega je morala sama skrbeti; dete je bilo pri njenih revnih starših. Leljak je dalj časa plačevala za otroka, potem ga vzela od doma in ga na polju zadušila. Na razpravi in že pri preiskavi je vse priznala in vedno otežavala stališče zagovornika, češ, da je kriva in kriva. Proti gornji razsodbi je branitelj proti njeni volji vložil ničnostno pritožbo in priziv. A Leljak noče nič slišati o kakem znižanju kazni in pravi, da je s kaznijo zadovoljna. Sodišče je zato zavrnilo priziv, a branitelj se je proti tej odločbi pritožil, češ, da ravno to obnašanje Roze Leljake izpričuje, da je umobolna, kar on v prizivu ravno naglašja. S tem pa, da sodišče vsled obtožnične izjave zavrača pritožbo, obsojenko že v naprej proglašja za duševno zdravo. Pravniški krogi se zelo zanimajo za končno rešitev te zadeve.

»Udruženje novinarov in književnikov u Sarajevu« je naslov bodočega bosanskega časnikarskega in pisateljskega društva. Pravila so že pri vladi. V društvo stopijo vsi časnikarji hrvaških, srbskih (tudi mohamedanskih) in nemških listov; poslovni jezik društva bo srbo - hrvaški.

Ameriški časopis na Hrvaškem zabranjen. Ban Tomašić je v Hrvaško-Slavonski zabranil razširjanje hrvaškega argentinskega lista »Materinska Riječ«.

Aretovan princ. Iz Milana poročajo: Precej senzacije je zbudila aretacija nekega mladega moža, ki ni hotel plačati izvoškega. Dognali so, da je aretovanec princ Alfonz de Linguori iz rodbine Brezina. Našli so pri njem samo prazno steklenico za žganje.

Prilivkavec. V bolnišnico usmiljenih bratov v Zagrebu je bil te dni radi neke prsne bolezni sprejet mož, ki je star 36 let, a je visok le 98 cm in tehta 31 kg.

Reški podžupan Korošec je bil radi znanega nastopa proti vladnemu odposlancu obsojen na 1100 K globe.

Davka plačajo Zagrebčani na leto (1909) 2.037.470 K.

Žrtev pohotneže. Valerija Blažeković, ki je iz obupa nad grehi in izdajstvom svojega zapeljivca arhitekta Grossa v Zagrebu, ki jo je nameraval zapustiti s triletnim detetom vred, v samomorilnem namenu streljala nase, je po 15 dnevni mukah v bolnišnici usmiljenih bratov umrla. Druga Grossova žrtev je Roza Leljak, ki je bila nedavno radi detomora obsojena v deset let ječe.

Slavko Aranitzky, bivši justični načelnik hrvaške vlade, je dobil odvetniško pravo s sedežem v Zagrebu.

Koliko se zakolje v Čikagi živali. Pretečeno leto so pripeljali v Čikago 256 tisoč 700 vagonov živali. Skupno jih je bilo: 14 milijonov, 829 tisoč 200

in sicer: goveje živine, telet, prešicev, ovac in konj. Skupna vrednost je bila nad 323 milijonov dolarjev. Povprečno se je pripeljalo manj prešicev kakor druga leta. In to pravijo, da je med drugimi tudi vzrok draginje.

Grad Zrinjskih, Kostajnica, je mesto Kostajnica za 20 let odstopilo »Družbi bratje hrvaškega zmaja«, ki bo poslopja popravila in uredila v njem muzej spominkov na Zrinjske in turške boje, deloma pa ga porabila za letovišna stanovanja.

Velik vojaški izgred v Sarajevu. Minulo nedeljo so se v neki sarajevski gostilni gostje čez vse dobro imeli, ko naenkrat nek korporal prične prepri. Za kazen so ga vrgli na cesto. To mu pa ni bilo po volji, zato je šel in nabral kakih 20 vojakov ter se z njimi vrnil v gostilno. Začel je takoj prepri, ki se je razvil v pretep in razbijanje vsega, kar se je razbiti dalo. Potem so šli vojniki z desetnikom vun in bombardirali lokal s kamenjem; ko so se pa dovolj zabavali, so pobegnili. Napravili so gostilničarju 700 kron škode.

Dojenček se obesil. Iz Vratislave poročajo: Tu se je zgodil slučaj, v katerem je mal otrok na izreden način prišel ob življenje in ki je svarilo materam, naj ne puščajo otrok brez nadzorstva. Osem mesecev star otroček je ležal v svojem vozičku sam v sobi ter se igral z zaveso ob oknu. Ta je bila raztrgana in je imela precejšnjo luknjo, v katero je vtaknil otrok glavo. Ko se je hotel zaveso oprostiti, je padel iz vozička in obvisel na zavesi, ki se mu je tako zadrgnila okoli vratu, da se je zadušil. Mati je našla otroka mrtvega in vsi poizkusi, da bi ga oživel, so bili brezuspešni.

Kako znajo ciganke »čarati«. Bosanski »Krajski Odjek« poroča tole cigansko dogodbo: V neko tamošnjo vas sta prišli dve ciganki in opazovali, kje bi bilo kaj plena. Ljudje so bili večinoma na polju, le iz enega dimnika se je kadilo. Hitro smukneta v vežo in najdeta gospodinjino samo pri pripravljanju večerje. Začeli sta jo nagovarjati, naj si da čarati, in po daljšem obotavljanju se je žena udala. Ciganka je pa rekla, da jo mora med čaranjem v vrečo zavezati, da ne bo »urokov«. Gospodinja res prinese vrečo, zleze vanjo, a ciganka na koncu dobro zaveže, drugi ciganki pa naroči, naj trikrat obide hišo, potem pa pred vratmi zavpije. Nato sta ciganki pretaknili vso hišo in vse pobrali, kar se je dalo nesti, potem pa jo odkurili. Žena pa je v vreči zavezana morala čakati na moža, ki je seveda ni posebno pohvalil, ko je našel hišo okradeno.

Kaj kupujejo bogatini? Zadnje leto se je izvanredno veliko uvozilo diamantov in drugih dragih kamenov kakor tudi drugih dragocenosti v Ameriko. Samo uvoza se je plačalo za diamante in drugo drago kamenje 48 milijonov. Toliko se je torej plačalo uvoza samo od tistega kamenja, za katero so se udali in plačali uvoz. Poleg diamantov se je uvozilo še drugih luksurijskih stvari za tristo milijonov dolarjev.

Vozovi kralja Manuela na prodaji. Iz Lizbone se poroča, da bo začasna portugalska vlada na javni dražbi prodala ekvipaže in vso vprego bivše portugalske kraljeve družine. Seznamek vseh tozadevnih predmetov se bo razposlal tudi v inozemstvo ter se bodo povabili razni muzeji, naj vložijo oferte.

Za prvega državnega pravdnika je imenovan v Pragi Nemec dr. Franc Sandmann.

Dohodki avstrijske tobačne uprave. Iz statističnih podatkov je razvidno, da se je prodalo lani v prvih šestih mesecih v Avstriji tobačnih izdelkov za 134.643 milijonov kron, to je za 4291 milijonov kron več kot lansko leto v istem času. Večji del dohodkov odpade na prodajo tobačnih izdelkov splošnega tarifa (1232 milijonov kron), tem slede izdelki specialitetnega tarifa (901 milijonov kron), eksport (239 milijonov kron, tokrat je za 141 milijonov ali 37 odstotkov manjši kot v istem času lani) in končno prodaja tobačnih odpadkov v tuzemstvu. Kar se tiče prodaje posameznih tobačnih izdelkov, se je prodalo največ režijskih cigaret, in sicer 2673.179 milijonov, 201.498 milijonov več kot lani. Smokd avstrijske režijske se je prodalo 591.653 milijonov (več 2598 milijonov), importiranih smokd 746.000 (več 9000) in importiranih cigaret 9653 milijonov (več 248 milijonov). Tobaka se je prodalo v zavojih 124.110 met. stotov, nekoliko več kot lani, nihalnega tobaka pa 5448 meter-skih stotov, nekoliko manj kot lani v istem času.

Požar v cerkvi. San Luis Potosi, Mehika, 6. jan. V cerkvi Hacienda Gardenas je nastal ogenj, ko je bilo pri maši navzočih vse polno ljudi. Ljudi se je polastila nepopisna panika

in vse je tiščalo k vratom. V nastali gneči je bilo 21 oseb usmrtenih. Ogenj je nastal vsled tega, ker se je bil na altarju vnel kinč, ki je bil napravljen preblizu gorečih sveč. Mnogo ljudi je bilo težko ranjenih in opečenih, tako da se misli, da bo število ponesrečenec naraslo na štiriinpetdeset.

V Kotljah so našli 78 Nemcev, katerih je bilo leta 1900 le 37. Slovenec pa 709, dočim jih je leta 1900 bilo 730. Koliko je to štetje vredno, to je seveda veliko vprašanje.

Sarajevska trgovska in obrtna zbornica obišče meseca marca Zagreb, Budimpešto, Dunaj in Prago.

Ljubljanske novice.

Ij Prvo predavanje S. K. S. Z. v novem »Ljudskem Domu« je bilo včeraj prav dobro obiskano. Udeležili se ga niso zgolj ljubljanski člani in članice, marveč tudi okoličanski člani in članice naših društev s Sela, Most, Viča in Šiške. Med zborovalci so bili med drugimi dr. in dež. poslanec E. Jarc, dež. odbornik dr. Ivan Zajec, podpredsednik trgovske in obrtne zbornice I. Kregar, ravnatelj Remec itd. Predaval je dr. Krek o izobraževalnem delu. Prihodnje predavanje bo v torek ob pol osmi uri zvečer v »Ljudskem Domu«.

Ij Na današnje veliko predpustništvo v »Union« pohite vsi, ki se hočejo pristrčno zabavati. Varietete točke so prvorstne, sloveča godba Jelačičeva je posebnost za Ljubljano. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Še enkrat omenjamo, da se posebnih vabil ni razpošiljalo. Vsi, ki hočejo biti res veseli, dobrodošli!

Ij Velik koncert vojaške godbe polka bana Jelačiča. Ravnateljstvo hotela »Union« je pridobilo godbo polka bana Jelačiča, da ostane tudi jutri v Ljubljani ter priredi jutri zvečer ob pol 8. uri v dvorani hotela »Union« velik vojaški koncert. Jutri igra na tem koncertu godba polka Jelačiča pod vodstvom svojega kapelnika g. Kussa naslednje točke: 1. Kuss: Slovenske pesmi, koračnica. 2. Grieg: a) Peer Gynt Suite II.; b) Peer Gyntova vrnitev v domovino; c) Solvejs pesem, burni večer na obali. 3. Fall: Valček iz operete »Lutka«. 4. Puccini: Velika fantazija iz opere »Madame Butterfly«. 5. Parma: Ouverture k opereti »Amaconke carice«. 6. Strobil: Variacije za dva krilna roga. 7. Kuss: Hrvatske pjesme, potpuri. 8. Padella: Gorski kraj, pesem. 9. Kuss: Pri ljubljene melodije, velik potpuri. 10. Parma: a) Serenada iz operete »Nečak«; b) Intermezzo iz opere »Ksenia«. 11. Vilhar: Hrvatski plesi. 12. Albini: Zvezda sreče, valček. — Opozarjamo občinstvo na ta zanimivi koncert.

Ij »Prometna Zveza«, krajna skupina Ljubljana, ima jutri, dne 2. t. m. ob pol peti uri popoldne občni zbor v »Ljudskem Domu«. Vabljeni so nanj vsi člani »Prometne Zveze«, kakor tudi prijatelji slovenskih krščansko socialnih železničarjev.

Ij Seja S. K. S. Z. je bila sinoči po predavanju v »Ljudskem Domu«. Vodil jo je predsednik dr. Krek. Poročilo o seji, ki je bila splošnega pomena in načelne važnosti, objavimo v soboto.

Ij S. K. S. Z. je v včerajšnji seji postavila stalnega tajnika, ki bo uradoval od 10. do 12. dopoldne in od 5. do pol osme ure zvečer v »Ljudskem Domu«.

Ij Čitalnica S. K. S. Z. v »Ljudskem Domu« bo v pritiščju. Otvori se začetkom prihodnjega tedna.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani vabi k prireditvi, ki jo priredi v četrtek, na Svečnico, 2. februarja, v »Rokodelskem domu«, Komenskega ulica 12. Sprejeto: 1. Petje: J. Pavlič: »Zenjica«; F. Juvanec: »Na goru«; J. Laharnar: »Svarilo«, poje društveni mešani zbor. 2. Govor. 3. »Slepar-urednik«, komičen prizor za moški četvero-spev s spremljevanjem glasovirja. 4. »Na ogledih«, veseligrav v treh dejanjih. Spisal A. Medved. — Začetek (radi shoda Marijinih družb v »Unionu«) točno ob pol sedmih zvečer. Vstopnina: Sedeži: I. prostor 1 K, II. prostor 80 h, III. prostor 60 h, stojšča 30 h. — Vstopnice se dobe tudi danes, od pol osmih do devetih zvečer v društveni sobi (pri Podboju) ter jutri v četrtek od pol desetih do polenajstih dopoldne v Rokodelskem domu; popoldne pa pri blagajni od 5. ure naprej. Ker je vsopred prireditve nalašč za predpust izbran kot zabaven in obenem tudi zanimiv, opozarjamo vse člane in prijate-

lje društva, naj ne zamude prilike se pošteno zabavati. K obilni udeležbi vlijudno vabi odbor.

Ij Musica sacra v stolnici. Jutri na Svečnico pri veliki sveti maši ob desetih: Missa »Stella maris«, zl. Griesbacher, gradual »Suscepimus« zl. Foerster, pri ofertoriju: »Ave Maria«, zl. Premrl.

Ij Moška Marijina družba v Križankih ima jutri zjutraj ob 6. uri običajno družbino pobožnost s skupnim sv. obhajilom, popoldne ob pol 5. uri se pa udeležijo skupnega zborovanja v »Unionovi« dvorani.

Ij Marijine družbe ljubljanske imajo jutri, na svečnico, ob petih popoldne svoj prvi slovesni shod. Še enkrat povabljeni vsi člani kongregacij.

Ij Ljubljanski protestantovski prezbiterij v uradni »Laibacher Zeitung« izjavlja, da je pastor Hegemann svoje mesto prostovoljno odložil. Je lepo, da gospodje tako pišejo in kulantno, toda mi od merodajne strani vemo, da je pastor svoje mesto moral odložiti, če ne, bi ga bila odstavila ravno višja cerkvena oblast, to je seniorat na Dunaju, in sicer v sporazumu s prezbiterijem ljubljanske občine, ki pastora iz osebnih in političnih razlogov ni več trpelo. Naše informacije so tako točne, da smo v vseh fazah te zadeve bili tako natančno in zanesljivo informirani, kakor da bi bili sami zraven. Prezbiterij naj te reči več ne pogreva, in sicer v interesu gospoda pastora samega, kateremu ne želimo, da bi se njegove zadeve še bolj v javnosti razkladale. Svojo vlogo je hvalabogu itak doigral.

Ij Poroka. Jutri se poroči v stolni cerkvi g. Ivan Verbič, c. kr. geometer v Novem mestu, z gđno. Pavlo Gimpej iz Gornjih Sušic pri Toplicah. Poroča dr. Ig. Žitnik.

Ij Na oklicih sta g. Franjo pl. Sladovič z gđno. Ivanko Srakar. Najbolnejšo srečo!

Ij Predpustnica državnih uslužbenecv. Kakor smo že poročali, priredi podružnica Ljubljana I. avstrijskega društva državnih uslužbenecv v soboto, dne 4. svečana t. l., v dvorani hotela »Union« svoj plesni venček, pri katerem bo sodelovala vojaška godba 47. pešpolka iz Gorice. Ta veselica je dosežda vedno navzoče občinstvo vobče zadovoljila ter je tudi letos upati obilne udeležbe, ker je čisti dohodek namenjen pomožnemu zakladu. Ker je mogoče, da bi se pri razpošiljanju vabil lahko kdo prezrl, prosí odbor društva, da omenimo, da so tudi nevažljivi dobro došli.

Ij Slovensko deželno gledališče. Jutri, v četrtek sta dve predstavi: popoldne ob 3. uri pri zelo znižanih cenah osmič Kalmánova opereta »Jesenski manever« (izven abonementa; za lože par); zvečer ob pol 8. uri Fallova priljubljena opereta »Ločena žena« (za nepar). — V soboto se igra prvič v novi prireditvi velika klasična tragedija »Marija Stuart« Frid. Schillerja. Igralo se bo več doslej črtanih ali neprimerno krajšanih prizorov. — V nedeljo popoldne bo operetna, zvečer dramska predstava.

Ij Mrtvoud je zadel znano gostilničarko in posestnico gospo Šusteršič, po domače »Bobenčkovo mamo«. Čujemo, da so zdravniki izjavili, da se je bati najhujšega.

Ij Umrli so v Ljubljani: Dragica Saller, renjena, 4 mesece. — Josip Kuchler, bivši vrtnar, 63 let. — Ana Zupančič, posestnikova žena, 62 let. — Marija Fajtar, posestnikova hči, 29 let. — Fran Doler, delavec, 58 let.

Ij Presenečenje. Ko je včeraj popoldne prišla na Obrežni stezi služkinja Pavlina Razbojškova v podstrežje, je naletela na nekega moškega, ki je hotel odnesti kovčeg, v katerem sta bila dva para čevljev in moška obleka. Tat je takoj vse skupaj vrgel proč in zbežal.

Ij Nočno službo imajo tekoči teden lekarne Bohinec, Rimska cesta; Levstek, Resljeva cesta in Trnkóczy, Mestni trg.

ZADEVA CELJSKE LIBERALNE TISKARNE.

Na ponovne napade »Slovenskega Naroda« na dr. Benkoviča pribijemo: Že na občnem zboru »Zveze slovenskih posojilnic« dne 29. decembra lanskega leta je dr. Kukovec izjavil, da je odbor uvidel, da podjetja v sedanjih oblikah ne morejo uspevati in da je odbor že skušal dati jim obliko zadruga ali trgovske družbe, a da vsled pomanjkanja

sredstev ni mogel priti do sklepa. Prosil je navzočo opozicijo, naj pove svoje mnenje. Nadrevizor Pušehjak je nato predlagal, da se izvoli komisija, v katero naj se izvoli tudi en član opozicije. Ta predlog se je pa odklonil. Nato je dr. Benkovič predlagal, da naj društvo likvidira, tekom likvidacije pa naj se dobi nova oblika za podjetja tiskarne in trgovine s papirjem. Toda tega predloga dr. Kukovec ni dal niti na glasovanje. Nato se je dr. Benkovič obrnil na ministrstvo in zahteval remediuro. Kar se celjskega magistrata tiče, je v celi tej zadevi ravnal le po ukazih namestništva in ni po svoje nič postopal. Namestnija pa je tiskarno zaprla proti izrečni želji dr. Benkoviča. — Sploh pa je zdaj odbor »Zveze slovenskih posojilnic« sam sklenil likvidacijo in se bodo podjetja vodila naprej v drugi obliki, in ostanejo seveda dalje v slovenskih rokah, skrbeti je treba samo za financiranje. Očitanja »Slovenskega Naroda« so tedaj čisto neutemeljena in zavita. Razume se seveda, da dela financiranje mladoliberalcem volikanske težave, ker dozdaj so plačevali z denarjem slovenskih posojilnic, zdaj pa nimajo nikjer kaj vzeti!

! Ako še niste, pošljite naročnino! !

Telefonska in brzojavna poročila.

ODSEK ZA ZUNANJE ZADEVE.
Značilna izjava ministra Aehrenthala.
Dunaj, 1. februarja. V odseku za zunanje zadeve so govorili laški liberalci Bartoli, ki je izvajal, da se je razmerje med Italijo in Avstrijo poslabšalo, ker Avstrija »preganja« Lahe, dr. Šusteršič, kojega govor je vzbudil največjo pozornost (glej poročilo o njem v današnjem listu. Opom. ured.). Gessmann in laški socialni demokrat Pittoni, ki je pobijal Bartolija. Po repliki ministra za zunanje zadeve grofa Aehrenthala je odsek sprejel proračun zunanje ministrstva. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da so zoper proračun glasovali Čehi, oba socialna demokrata, laški liberalci Bartoli in Dalmatinec Tresić.

Resolucija socialnega demokrata Soukupa, naj se opusti poslanništvo pri Vatikanu, se je odklonila z vsemi glasovi, razun dveh glasov Soukupa in Pittonija. Pri tej priliki je minister grof Aerenthal izjavil, da je ta resolucija nesprefemljiva, ker hoče Njegovo Veličanstvo cesar kot zvesti sin Cerkve biti zastopan pri Svetem Očetu; nadalje pa ima vlada pri Vatikanu zastopati važne interese, in konečno bi sprejetje take resolucije pomenilo razžaljenje čustev velike večine avstrijskega prebivalstva. To je bil hud poper za sodruge in za »Freisinn« sploh.

Resolucija Soukupa, da se pozdravi predlog predsednika ameriških držav Tafta zaradi njegovega predloga glede omejitve oboroževanja, se je sprejela z dostavkom, predlaganim od delegata viteza Kozlowskega.

PROGRAM DELEGACIJE.

Budimpešta, 1. februarja. Danes se vrši konferenca načelnikov glede programa za delegacijsko delo. V petek, soboto, eventualno nedeljo in ponedeljek se bo vršila razprava odseka o mornariškem budgetu. Potem bo en teden odmora, oziroma bo ta čas zborovala avstrijska poslanska zbornica. Od 13. do 20. februarja bo zboroval delegacijski vojni odsek, 20. februarja finančni odsek, od 22. februarja dalje pa se bodo vršile plenarne seje.

ZADEVA KRAKOVSKKE UNIVERZE.

Krakov, 1. februarja. Deputacija svobodomiselnih dijakov se poda k naučnemu ministru Stürgkhu, katere mu bo izročila spomenico, potem pa bo potovala po vseh univerzitetnih mestih, da pridobi dijaštvo za solidarni štrajk. Istotako pa se poda k Stürgkhu s spomenico deputacija katoliškega dijaštva, ki bo zahtevala, da se vseučilišče otvori. Danes je vladal na krakovski univerzi mir.

ZA PRAVIČNO LJUDSKO ŠTETJE.

Most, 1. februarja. Med češkimi rudarji severozahodnih čeških premogovnikov se pripravlja velika demonstracija proti teroriziranju Čehov pri ljudskem štetju. Češki rudarji nameravajo po vseh premogovnikih naenkrat usta-

viti delo. Namen tej demonstraciji je podpreti akcijo čeških poslancev proti krivičnemu ljudskemu štetju.

GRŮJA SE PRIPRAVLJA.

Atene, 1. februarja. Vlada je vzklicala vse častnike, ki bivajo v izjemstvu na dopustu, k velikim vajam v Tesaliji. Naročila je tudi 500 konj Ogrskem, ki se imajo doposlati 1. marca. Sicer pa je oborožitev armade že popolna.

PISMO PRINCA MAKSA NA HYACINTA LOYSONA.

Rim, 1. februarja. Princ Maksaksonski je Hyacintu Loysonu, redniku-odpadniku in modernistu, ki je v nekem genevskem listu grdo napadel, ker je preklical svoj članek unjii rimske in orientalske cerkve, pisal pismo, v katerem pravi, da je moti se človeško, zmote pa ne preklicati v njej vztrajati nemoško. Princ upa da bo tudi Hyacint Loyson, ki stoji blizu groba, to uvidel. Princ hoče zamoliti, da se povrne v naročje Cerkve.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Peterburg, 1. februarja. Na progi Vjatka—Peterburg sta zadela osebnitovorni vlak skupaj. Pri tem se je mnogo oseb ponesrečilo, zlasti mnogo mrtvih.

SAMOUOMOR MATERE IN HČERE.

Berolin, 1. februarja. Včeraj dopoldne so našli mrtvi v svojem stanovanju 46letno babico Marwitz in njeno hčer. Sporazumno sta odprli plinovce in se tako zastrupili. Samoumorsozvrok zakonska nesporazumljenja.

IZBRUH OGNJENIKA.

London, 1. februarja. Izbruhi ognjenika Taada na otoku Luzonu niso prenehali ter povzročajo veliko škodo. Manilla ni ogrožena. Hipni poplami morja obale, vsled katerega je izgubilo 300 ljudi življenje, je nastal vsled tega, ker si je vulkan iskal izhoda svojem izbruhu pod vodo.

Mnenje g. dr. L. Foersterja.

Pozsony.

Gospod J. Serravallo!

Trst.

Rabil sem Vaše Serravallovo Kinvino z železom v mnogih slučajih p oslabljajočih boleznih kot krepilo in vselej z najboljšim uspehom.

Pozsony, v juniju 1909.

Dr. L. Foerster.

Prvi zobčki

bodo hitro prodrli, brez vsakega krča ali med časom dobivanja zob tako pogosto nastopajočih težkoč v prebavi, ako se da otrokom Scott-ova emulzija. Ona prepreči noči brez spanja, zobčki rastejo močni, ravni in zdravi. 341. tni dober sloves je porok za to trditve. To je brez dvoma, da bo tudi Vaše dete 3109

Scott-ova emulzijo

ne samo rado zavživalo, ampak tudi zelo lahko prebavilo, tudi tedaj, ako bi mu mleko povzročalo težave.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vin.

Dobi se v vseh lekarnah.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom in prijateljem, da je naš soprog, oziroma oče, brat, svak, tast in stari oče, gospod 351

Ferdinand Tomažič

c. kr. višji poštni kontrolor v pok.

dne 30. prosinca, previden s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanki predrazega ranjcega bodo dne 2. svečana ob 1/3 uri popoldne iz Vinogorice prenešeni na pokopališče v Trebnjem.

TREBNJE, 31. prosinca 1911.

Žalujoči ostali.

H. SUTTNER

Ljubljana Mestni trg

ur. prva največja domača exportna tvrdka ur, zlatnine

in srebrnine Lastna tovarna ur v Švici

Tovarniška varstvena znamka

„IKO“

Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje s tem

355

službo okrožnega zdravnika v Žužemberku.

S to službo je združena plača letnih 1400 K z aktivitetno doklado 200 K in z dvema starostnima dokladama (petletnici) po 100 K.

Poleg tega dobiva okrožni zdravnik v Žužemberku za zdravniške uradne dneve v Ambrusu, Ajdovcu in na Smuku 800 letne odškodnine in končno 400 K stanarine. Prosilci za to službo naj pošljejo svoje prošnje podpisane dež. odboru

do 16. februarja t. l.

ki dokazili o starosti, upravičenju do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijskem državljanstvu, fizični sposobnosti, naravnosti, dosedanjem službovanju ter o znanju slovenskega in nemškega jezika.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, dne 29. januarja 1911.

Mesio 40 K samo 6 K.

Priložno tui n ku

Gamsova brada

podobna (1 ro. i br. di. pristna zelo lepa, 16 cm dolga dlaka s staro srebrno cevko in Huberto im krizem, s trem kajočim odličnim in vijakom, skupaj samo 6 ro. Di ka i. obroč od la-stvo pristna. Priložnostni nakup, razpošilja po povzetju izdevalca gamsovih orad

Fenichel

3573

Dan j. IX, Altmuttergasse 3 123. Mnogo priznanih pisem.

Zlate svetilje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-

elstil. sred-

stvo

Seydlin

Izdelovatelj

O. Seydl

Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

„Underwood“ prodira dalje!

Cez 380.000 komad.
že v uporabi.

Zahtevajte
razkazovanje stroja in
cenike!

Zgodovinsko dejstvo:

Odkar se je „Underwood“ tako slajno izkazal vsled svoje neomane trpežnosti, so tudi najstarejši sistemi pisalnih strojev si prilastili bolj ali manj njegovo obliko in hvallili vidno pisavo la Underwood.

Staro prerokovanje:

Leta 1899: Underwood se more s pravico imenovati kot pisalni stroj bodočnosti. — To se je hitro izpolnilo, in mnogi menijo, da imajo uspeh, če morejo reči: „naš pisalni stroj izgleda ravno tako, kakor Underwood“.

Novo prerokovanje:

Vsi starokopitni pisalni stroji bodo v kratkem izpodrinjeni z Underwood podobnimi pisal. stroji, ki imajo vidno pisavo.

Nasvet za kupca: „Izkušnja izmodri“, se more reči tudi v tem slučaju, kajti kdor naroči stroj, ki je upellal vidno pisavo ter izpopolnil, kateri je učinil preobrat v izdelovanju strojev, kateri je žel na vseh razstavah prva odlikovanja, dobil največ svetovnih rekordov v hitrici pisave, ta ravna previdno, ker preživi Underwood vse konkurenčne stroje.

Zaloga za Kranjsko: I. PERKO, LJUBLJANA, Marije Terezije cesta 7.I.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Za križ in svobodo. Igrokaz v petih dejanjih (6 moških in 1 ženska vloga). K —50, pet izvodov in več po K —35.

Posebno za mladeniška društva pripravna igra, polna navdušenja za krščanska načela. Andrej Hoier, tirolski junak. Fran Rinar. Ljudska igra v petih dejanjih s predgovorom in sklepno sliko (18 moških, 4 ženske vloge). K —80, deset izvodov K 5.—.

Ta igra je bogata po lepih prizorih, se popolnoma prilaga slovenskim ljudskim značajem in visoko vnema domovinsko čustvo.

Zbirka ljudskih iger, dosedaj 15 zvezkov po K —80.

Ta zbirka je zlasti za naša izobraževalna društva, pa tudi za druge odrede ljudskega in dilantanskega značaja neobhodno potrebna: igre se dajo vse brez posebnih pripomočkov lahko uprizoriti.

Vse igre v tej zbirki so prirejene za jednake t. j. samo moške ali samo ženske vloge.

Vsebina:

1. zvezek se začasno ne dobi.
2. zvezek. 1. Vedeževalka. 2. Kmet-Herod. — 3. Zupan sardamski ali Car in tesar. — 4. Jeza nad petelinom in kes.
3. zvezek. 1. Mlini pod zemljo ali zadnje ure poganstva v Rimu. — 2. Sanje. — 3. Sveta Neža. K —80.
4. zvezek se začasno ne dobi.
5. in 6. zvezek. 1. Garcia Moreno. — 2. Krčmar pri zvitem rogu. — 3. Kukavica modra ptica ali boj za doto. — 4. Sveta Cita. — 5. Pri gospodi. — 6. Crevljar. — 7. Kmet in fotograf. — Kovačev študent.

Za društva in društvene prireditve:

Bajuk, Odmevi naših gajev (narodne pesmi). II. zvezek za moški, mešan, deloma ženski zbor. Partit. K 140. — Napevi so vzeti iz naroda in so popolnoma v tem duhu harmonizirani, služili bodo prav dobro vsem našim pevskim zborom.

Vodopivec, Kovačev študent. Besede povzete iz Zbirke ljudskih iger (Iv. Kovačič). — Prijubljena, lahko-uprizorljiva spevoigra silno komične vsebine. Za proizvajanje pevskih točk je potrebnih samo šest (oziroma pet) moških in en ženski glas.

Krek, Turški križ. Igra v štirih dejanjih. — Tri sestre. Igra v treh dejanjih. K 1.—, 10 izvodov K 8.—. — Vsebina obeh, za mešane vloge prirejenih iger, je tako zanimiva ter za oder tako sijajno prirejena, da se bodeta igri radi svoje lahke uprizorljivosti gotovo kmalu osvojili naše ljudske odre.

Sardenko, Slovenska apostola. Zgodovinska igra. Ob 1025 letnici Metodove smrti (885—1910). K 120. — Krasna knjiga vsebuje samo moške vloge in ima poleg poučnega smotra tudi namen netiti med Slovenci narodno zavest ter buditi narodni ponos.

Slovenska Talija. Iz te zbirke je na razpolago v naši veseli iger za mešane vloge. Cena je za vse zvezke enaka in znaša samo 30 vin. za vsako igro. — Seznamek te zbirke dopošljemo na zahtevo.

7. in 8. zvezek. 1. Sinovo maščevanje ali spoštuj očeta. — 2. Za letovišče. — 3. Občinski tepček. — 4. Dve materi. — 5. Nežka z Bleda. — 6. Najdena hči.

9. zvezek. 1. Na Betlehemskih poljanah. — 2. Kazen ne izostane. — 3. Očetova kletev. — 4. Časica kave.

10. zvezek. 1. Fernando strah Asturije ali izpreobrnjenje roparja. — 2. Rdeči nosovi. — 3. Zdaj gre sem, zdaj pa tja. — 4. Poštna skrivnost ali začarano pismo. — 5. Strahovi.

11. zvezek. 1. Večna mladost in večna lepota. — 2. Repoštev, duh v krkonoskih gorah ali vsega je enkrat konec. — Prepirljiva sosed ali boljša je kratka sprava kakor dolga pravda.

12. zvezek. 1. Izgubljeni sin. — 2. V ječi. Pastirci in kralji. — 3. Ljudmila. — Planšarica.

13. zvezek. 1. Vestaika. — 2. Smrt Marije Device. — 3. Marijin otrok.

14. zvezek. 1. Junaška deklica. Devica Orleanska. — 2. Sv. Boštjan. — 3. Materin blagoslov.

15. zvezek. 1. Fabiola in Neža. — 2. Turki pred Dunajem.

Knjigovodstvo. Ivan Podlesnik. 1. del. Vez. K 320. Prvi del „Knjigovodstva“, ki je pač najvažnejši pripomoček za gospodarski napredek, obsega načela za društva, za „Čebelice“, za mladeniče in gospodarje.

Knjigovodstvo. Ivan Podlesnik. 2. del. Vezano K 620.

Drugi del je posebno za posojilnice in sploh za zadrugi prirejen ter obsega veliko tabel. Obravnava o kreditu, zadrugah, raifajznovkah, konverziji, blagovnem prometu in navaja praktične zgleds.

„Ped.“ c. octava). Anton Foerster. Op. 105. Partitura K —60.

Naša zvezda. Anton Foerster. Op. 87. (Besede Simon Gregorčičeve. Samospev s klavirjem. Partitura K —80.

Bom šel na planince. Marko Bajuk. Potpuri slovenskih narod. pesmi za tamburaški zbor. Partitura K 3.—.

Vsebina: Bom šel na planince. — Na planincih solnčice sije. — Cez tri gore. — Solnce čez hribe gre. — Pa bom šel na planince. — Jaz pa pojdem na Gorenjsko. — Tiha luna jasno sije.

Na Gorenjskem je fletno. Marko Bajuk. Potpuri slovenskih narod. pesmi za tamburaški zbor. Partitura K 3.—.

Vsebina: Po jezeru. — Bratci, veseli vsi. — Le enkrat bi videl. — Na Gorenjskem je fletno.

Mešani in ženski zbori. Fran Ferjančič. Partitura K 3.—, glasovi po K —50.

Zbirka obsega sledeče vzorno dovršene zbornice: Pozdrav slovenskemu domu. — Tone selnce, tone... — Planšarica. — Pustni večer. — Solnce čez hribe gre. — Na morju. — Šivilja. — Plevce. — Rožmarin. — Lahko noč.

Praeludium et postludium super hymnum austriacum auctoris Josephi Haydn pro organo aut Fortepiano quator manibus (Secondo =

pošteno rokodelstvo. — Slovo mrtvim. — Po-

kojnemu v slovo. Šesti venček narodnih pesmi za troglasi ženski zbor. Fran Kimovec. Partitura K —40, deset izvodov K 3.—.

Moški zbori. Vinko Vodopivec. Partitura K 160. Vsebina: Bratje v kolo. — Z vencem tem ovenčam glavo. — V mraku. — Sijaj, sijaj luna! — Lepi Jurij. — Pogled v nedolžno oko. (Ženski zbor.) — Bratom orlom.

Gorski odmevi. Zbirka moških zborov in četverspevov. Ivan Laharnar. Op. 8. Dva zvezka po K 150.

Vsebina I. zvezka: Mi vstajamo. — Moja domovina. — Bratje v kolo! — Napitnica. — Slovan na dan! — Lovčovo slovo. — Vsebina II. zvezka: Z vencem tem ovenčam glavo. — Vinski hram. — Naša zvezda. — Lahko noč.

I. venček narodnih pesmi za moški zbor. Anton Grum. Part. K —50, deset izvodov K 4.—.

II. venček slovenskih narodnih pesmi za moške ali ženske glasove. Anton Grum. Part. K —80.

Praeludium et postludium super hymnum austriacum auctoris Josephi Haydn pro organo aut Fortepiano quator manibus (Secondo =

7. zvezek: 1. Slavček. — 2. Zaostali ptič. — 3. Demorodna iskrica. — 4. Pri svatbi. — 5. Pri mrtvaškem sprevedu. — 6. Geslo.

Venček gorenjskih za mešani zbor. Fran Kimovec. Part. K —50, deset izvodov K 350.

Plananke za sopran, alt, tenor in bas. Ivan Laharnar. Op. 10. Dva zvezka po K 120.

Vsebina I. zvezka: Ptican. — Na planine. — Najlepše doma. — Pomladna. — Pri zibel. — Prezgodnje cvetlice. — Vsebina II. zvezka: V Logu. — Lepavaj. — Planšarica. — Svarilo.

Pomladanski odmevi. Pesmi za sopran, alt, tenor in bas. Ivan Laharnar. Op. 5. Dva zvezka po K 130.

Gorske cvetlice. Slovenski napevi za čvetero ali petero mešanih glasov. Ivan Laharnar. Part. K 150.

Venček narodnih pesmi za mešani zbor. Alojzij Mihelčič. 2. zvezek. Part. K —50.

Nagrobnice. Francišek Marolt. Lično vez. K 240. Telovadska, za moški zbor. Stanko Premrl. Partitura K —50, glasovi po K —10.

Moški zbori. Fran Ferjančič. Partitura K 220. Vsebina: Budilna. — Zlati dnevi. — Lisica in petelin. — Naš prapor. — Bog blagoslovi

Daje po

43/0
44/0

UZAJEMNO PODPORNNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvom KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 43/4 0 brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženihi 100 K čistih 4 K 75 vna leto. Rent davek plačuje društvo samo. Druge hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predujme na osebni kredit, vračljive v 7 1/2 letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik,

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik,

Koroške novice.

k Celovski magistrat in vojaška godba. Ali je godba c. in kr. 17. pešpolka v Celovcu v službi celovskega magistrata o. n. nemškega »Volksratta«, smo se koroški Slovenci nejevoljno vpraševali, ko se nam je za veselico dne 28. t. m. že obljudljena godba kar nenadoma odpovedala in sicer s prav ničnim izgovorom, da je magistrat poročal, da pri sedanjih »razburjenosti« prebivalstva eventuelne demonstracije niso izključene. Da nam magistrat ni naklonjen, to je znana stvar; da pa bo s takim orožjem skušal preprečiti nedolžno predpusno veselico celovških Slovencev, tega bi ne pričakovali, zlasti, ker se Nemcem drugod lahko na enak način vrača. Obžalujemo pa posebno dejstvo, da se je dala vojaška oblast, ki vedno in povsod povdarja svoje internacionalno stališče, prestrašiti od magistratovcev, ko ji mora biti vendar znano, da vlada razburjenost samo le na magistratu — ker se je naštel, kakor se sliši, mnogo več Slovencev, kakor se je »pravico ljube« Metnicu sploh kedaj sanjalo (katere Slovence sedaj žal s silo potiskajo v široko nemško žrelo) — in da je ljudstvo miroljubno ter da nemških razgrajev ne mara. Konstatiramo, da je igrala vojaška godba, koje sodelovanje se je Slovenem pri nedolžni predpusni veselici odreklo, poleti 1910 pri veselici nemškonacionalnega bojnega društva »Südmark«, konstatujemo, da so celovski Slovenci do sedaj to godbo še zmiraj in brez težkoč najemali in tudi dobili in da se jim je edino letos odrekla, ko je godbeni častnik župana Metnica brat, stotnik Adolf pl. Metnic. Ali je mogoče to le slučaj? Smo radovedni na odgovor. Omenjeno bodi še, da se je vršila veselica popolnoma mirno, da se torej želje magistratovcev niso izpolnile.

Ali ste pridobili „Slovenca“ katerega novega naročnika? Upoštevajte upliv dobrega dnevnika in agitirajte povsod za nove naročnike!

Izjava.

Podpisani priznavam, da pismo na prevz. g. knezoškofa ljubljanskega, v katerem trdim, da je č. g. Fr. Košir, župnik na Koroški Beli, kriv, da se moja poroka v taistem času, kakor želim, ne more vršiti, ker mi g. župnik oklice zavira, nikakor ne odgovarja resnici in zato obžalujem, da sem g. župnika pred g. knezoškofo po krivem lega dejanja dolžil. Ob enem se mu zahvaljujem, da mi je velikodušno odpustil in od tožbe odstopil.

Alojzij Rev,
posesnik in trgovec z lesom
v Mostah na Gorenjskem.

342

Ženitna ponudba!

Mlada vdova se želi seznaniti s finim gospodom.
Pisma se prosi na upravo
lista pod „Castna beseda!“

344

Naznanilo.

Povodom smrti moje žene kroži se po Radovljiškem in Skofjeloškem okraju govorica, da sem jaz isto zakrivil.

Pozivljam vse tiste, kateri kaj vedo, da me sodnji naznanijo, ker bom sicer proti vsem tistim osebam, katere tudi poznam, z vso strogošjo sodno postopal.

V Radovljici, dne 30. prosinca 1911.

Andrej Bertonec,

346

pekovski mojster.

Stanovanje

obstoječe iz 3 sob, poselske sobe in pritlikin s porabo senčnatga vrta in njive, se odda za majsterin v najem. Poizve se na Miklošičevi cesti št. 4 II. nadst. desno. 330

Otvoritev nove trgovine.

Ljubljana,
Stari trg št. 4.

„Pri Valvazorju“
Jos. Petkosig.

bivša prodajalna
Jos. Vidmarja
za dežnike.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril trgovino z drobnino, pletenino, galanterijo, dežniki in potrebščinami za krojače in šivilje.

Za obilen obisk se priporočam z velespoštovanjem

Najnižje cene.

127 3

Jos. Petkosig.

Julij Meinl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave
Veležgalnica kave

Velika dvorana hotela Union

V četrtek, na Svečnico, dne 2. februarja

velik vojaški koncert
godbe 79. pešpolka bana Jelačića

pod osebnim vodstvom kapelnika gospoda J. Kussa.

Začetek ob pol 8. uri zvečer,

Vstopnina 1 K.

K obilni udeležbi vabi

raonateljstvo hotela „Union“.

348

Berson
gumijeve pete
ohranijo čevlje
elegantne.

147

Lepo Stanovanje

2 sobi, predsoba in kuhinja se takoj ali za majev termin odda mirni stranki. Poizve se pri Aleksandru Götzl, Wolfova ulica 1, (Marijin trg) 352

Kuharica

iz boljše kmečke hiše želi vstopiti v kako župnišče. Razumna je popolnoma v kuhinji, šivanju sploh vsem, kar mora znati vsaka ženska, ko je dobra, skrbna in skromna gospodinja. Je zanesljivo poštena, pridna in lepega, mirnega vedenja. Nastopi lahko takoj. Naslov pove uprava Slovencev pod šifro 150. 349

BILINSKA
KISLA VODA

Izborna dietična namizna pijača.

O dobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravnik. Dobi se pri Mihailu Kastnerju v Ljubljani. 2990

Poročne prstane

kakor tudi drugo zlatnino priporoča po nizki ceni

Fr. Z. Zajec, Ljubljana, Stari trg 26
3873 Pošiljam cenike brezplačno.

IZPELJAVA
vseh poseljskih transakcij. - Izdajanje cekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANČNA IN MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA
„MERCUR“ OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Břeclav, Gabrova, H. Graslitz, Krakov, Litomerice,
Moravski Zumberg, Mladinska, Morav, Novi Jid, Pízen, Praha, Liberec, Dunajsko-Novomesto, Cvetava.

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavnic, sreča i. t. d., i. t. d.
Zavarovanja proti izgubi pri državnih sračih in vlad. papirjih
Prospekte in cenike premij zasloni in franko.